

เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มบูรณาการ

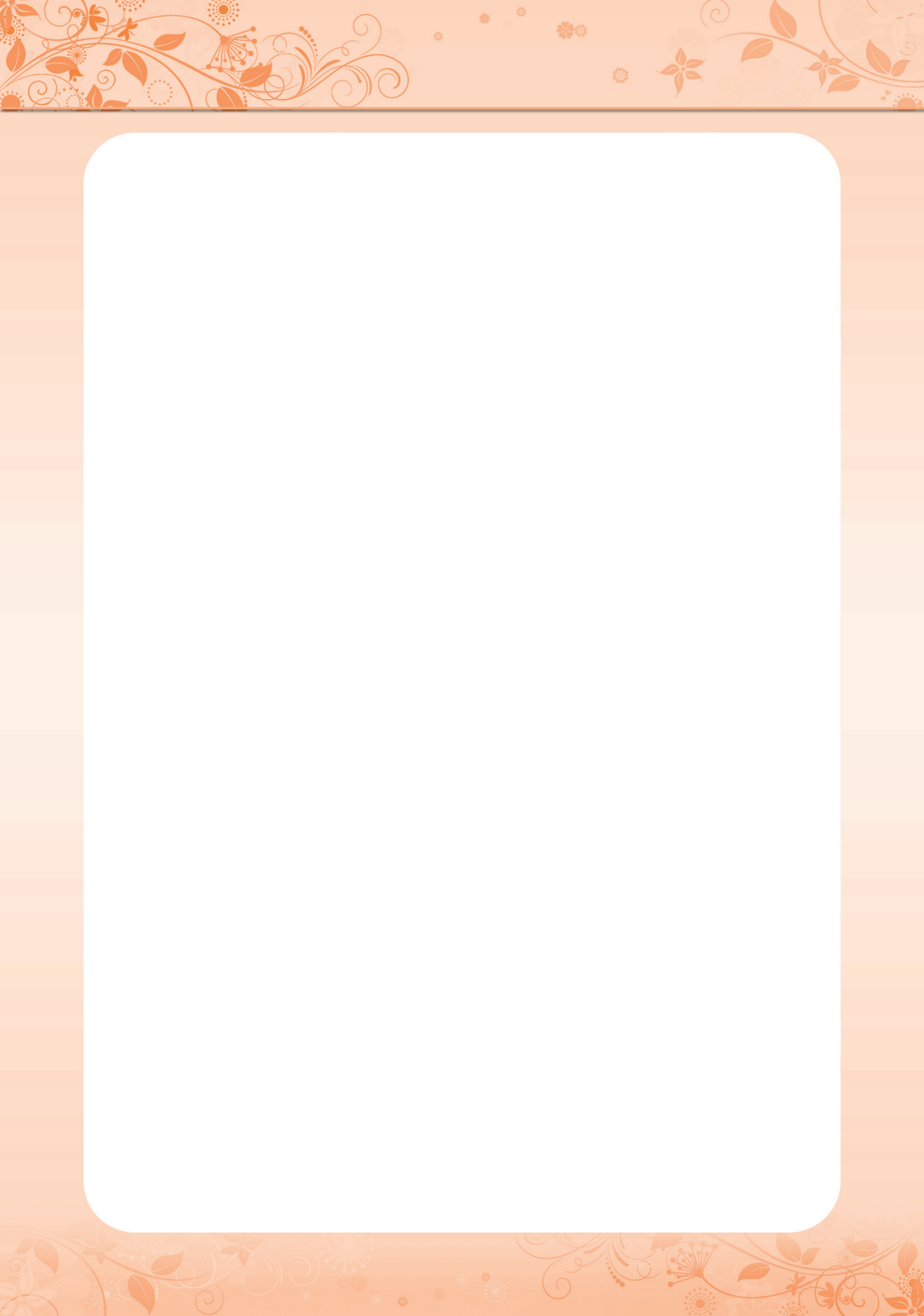
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

ถิ่นไทยวิไลศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

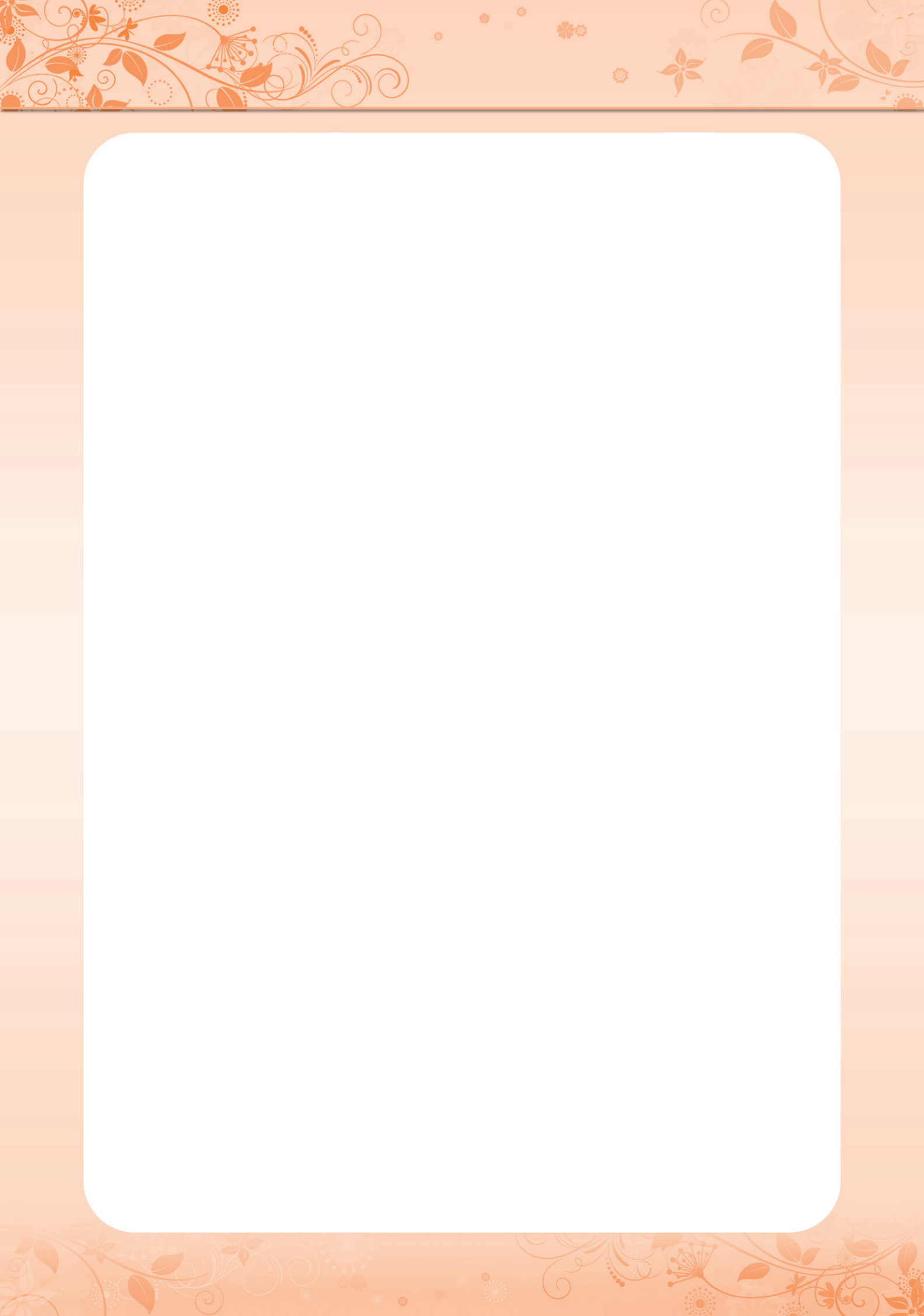

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หน่วยย่อยที่ ๑ ย้อนรอยไทย	
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
แผนการเรียนรู้ที่ ๑ เจาะเวลาหาอดีต / ใบงานที่ ๐๑	๕
แผนการเรียนรู้ที่ ๒ ย้อนรอยอดีต / ใบงานที่ ๐๑	๙
แผนการเรียนรู้ที่ ๓ ความเป็นมาของท้องถิ่น / ใบงานที่ ๐๑	๑๕
แผนการเรียนรู้ที่ ๔ ท้องถิ่นของเรา / ใบงานที่ ๐๑	๑๙
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๒
หน่วยย่อยที่ ๒ ภูมิใจในท้องถิ่น	
แบบทดสอบก่อนเรียน	๒๗
แผนการเรียนรู้ที่ ๑ พัฒนาการของมนุษย์ / ใบงานที่ ๐๑	๒๙
แผนการเรียนรู้ที่ ๒ พัฒนาการของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ / ใบงานที่ ๐๑	๓๓
แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การดำเนินชีวิตของมนุษย์สมัยประวัติศาสตร์ / ใบงานที่ ๐๑	๓๗
แผนการเรียนรู้ที่ ๔ ความเหมือนและความแตกต่างของประเทศเพื่อนบ้าน / ใบงานที่ ๐๑	๓๙
แบบทดสอบหลังเรียน	๔๕
หน่วยย่อยที่ ๓ แผ่นดินไทยแผ่นดินทอง	
แบบทดสอบก่อนเรียน	๔๙
แผนการเรียนรู้ที่ ๑ อาณาจักรสุโขทัย / ใบงานที่ ๐๑	๕๑
แผนการเรียนรู้ที่ ๒ อาณาจักรอยุธยา / ใบงานที่ ๐๑	๖๐
แผนการเรียนรู้ที่ ๓ การสถาปนากกรุงรัตนโกสินทร์ / ใบงานที่ ๐๑	๖๗
แผนการเรียนรู้ที่ ๔ กรุงรัตนโกสินทร์ / ใบงานที่ ๐๑	๗๙
แบบทดสอบหลังเรียน	๘๙

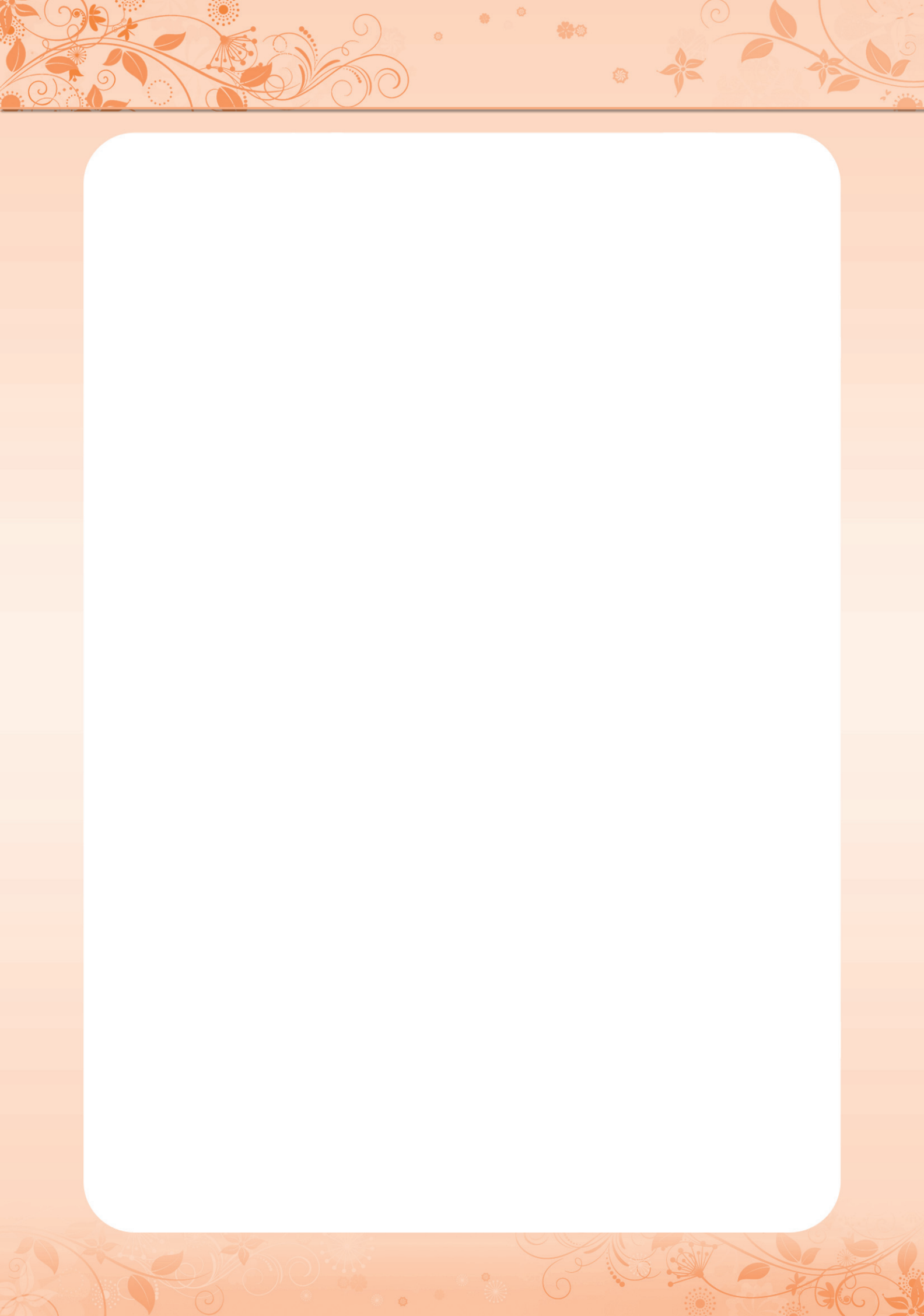

หน่วยย่อยที่ ๑

ย้อนรอยไทย

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ ๙ ถิ่นไทยวิไลศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๑ ย้อนรอยไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ปี พ.ศ. ปัจจุบันอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษใด
  - ก. พุทธศตวรรษที่ ๒๕
  - ข. พุทธศตวรรษที่ ๒๖
  - ค. พุทธศตวรรษที่ ๒๗
  - ง. พุทธศตวรรษที่ ๒๘
๒. ช่วงเวลาในข้อใด มีระยะเวลายาวนานที่สุด
  - ก. ๕๐ ปี
  - ข. ๑๐ ทศวรรษ
  - ค. ๑๕ ทศวรรษ
  - ง. ๑ สหัสวรรษ
๓. ถ้าปีนี้ตรงกับ พ.ศ. ๒๕๕๗ เมื่อ ๕๐ ปีที่แล้วเป็นพุทธศตวรรษใด
  - ก. พุทธศตวรรษที่ ๒๖
  - ข. พุทธศตวรรษที่ ๒๗
  - ค. พุทธศตวรรษที่ ๒๘
  - ง. พุทธศตวรรษที่ ๒๙
๔. ค.ศ. ๒๐๑๐ อยู่ในช่วงสหัสวรรษใดของ คริสต์ศตวรรษ
  - ก. สหัสวรรษที่ ๑
  - ข. สหัสวรรษที่ ๒
  - ค. สหัสวรรษที่ ๓
  - ง. สหัสวรรษที่ ๔
๕. ช่วงเวลาใดที่มากกว่าศตวรรษ
  - ก. ปี
  - ข. เดือน
  - ค. ทศวรรษ
  - ง. สหัสวรรษ

๖. ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยเริ่มขึ้นเมื่อใด
- ก. พบเครื่องมือขวานหินขัด
  - ข. สถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
  - ค. พ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์อักษรไทย
  - ง. การบันทึกของพ่อค้านักเดินทางสำรวจชาวโรมัน
๗. การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในภาคต่างๆ มีประโยชน์อย่างไร
- ก. รู้จักประวัติบุคคลสำคัญ
  - ข. ทำให้รักประเทศชาติมากขึ้น
  - ค. ใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
  - ง. เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในอดีต
๘. ภาวิตาไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ ได้ชมศิลาจารึก เครื่องปั้นดินเผา พระราชพงศาวดาร ลูกปัดหิน จากข้อความ ข้อใดเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมด
- ก. ศิลาจารึก
  - ข. เครื่องปั้นดินเผา
  - ค. ลูกปัดหินและเครื่องปั้นดินเผา
  - ง. ศิลาจารึกและพระราชพงศาวดาร
๙. การศึกษาเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีประโยชน์อย่างไร
- ก. ทำให้ทราบความคิดของคนในอดีต
  - ข. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีในอดีต
  - ค. เพื่อนำมาพัฒนาความเป็นอยู่ในปัจจุบัน
  - ง. ทำให้ทราบการดำเนินชีวิตของคนในอดีต
๑๐. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในข้อใด ที่แสดงถึงการนับถือศาสนาได้ดีที่สุด
- ก. พระพุทธรูป
  - ข. ภาชนะดินเผา
  - ค. กำไลสำริด
  - ง. เปลือกหอย

*****

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนวาดภาพเหตุการณ์ที่ประทับใจในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา และเขียนบรรยายใต้ภาพตามหัวข้อที่กำหนดให้

เหตุการณ์ประทับใจ คือ

.....
.....
.....
.....

ประทับใจ เพราะ

.....
.....
.....
.....

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบงานที่ ๐๔

คำชี้แจง นักเรียนเขียนอธิบายความหมายของข้อความที่กำหนดให้ถูกต้อง

๑. ในช่วง **สองทศวรรษ** ที่ผ่านมา บ้านเมืองของเรามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

.....

.....

.....

๒. ปัจจุบันโลกเข้าสู่ **พุทธศตวรรษที่ ๒๖** แล้ว

.....

.....

.....

๓. คริสต์สหัสวรรษปัจจุบัน คือ **คริสต์สหัสวรรษที่ ๓**

.....

.....

.....

๔. กรุงเทพฯอยู่มาเป็นราชธานีอันยิ่งใหญ่ของไทยมากกว่า **๔ ศตวรรษ**

.....

.....

.....

๕. ร่วมเปิดประวัติศาสตร์โบราณวัตถุที่มีอายุกว่า **๑๐ ทศวรรษ**

.....

.....

.....

กลุ่มที่.....สมาชิก ๑. ....

๒. ....

๓. ....

๔. ....

๕. ....

ใบงานที่ ๐๕

คำชี้แจง นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของไทย

กลุ่มที่.....สมาชิก ๑. ....
๒. ....
๓. ....
๔. ....
๕. ....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การนับช่วงเวลาเป็น ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

ทศวรรษ หมายถึงช่วงเวลาเป็น ๑๐ ปี การนับทศวรรษมักใช้กับปีคริสต์ศักราช (นับปีตั้งแต่พระเยซูประสูติ) โดยนับปีที่ขึ้นด้วยเลข ๐ เป็นปีแรกของทศวรรษ แล้วนับต่อไปจนสิ้นสุดที่เลข ๙

การใช้ ทศวรรษ เช่น ร่วมเปิดชีวิต ปู่เย็น...เฒ่าใจทรนงวัยกว่า ๑๐ ทศวรรษ
หมายความว่า ร่วมเปิดชีวิต ปู่เย็น...เฒ่าใจทรนงวัยกว่า ๑๐๐ ปี

ศตวรรษ หมายถึง ช่วงเวลาเป็น ๑๐๐ ปี การนับศตวรรษเริ่มนับปีที่ขึ้นต้นด้วยเลข ๑ เป็นปีแรกของศตวรรษแล้วนับต่อไปจนสิ้นสุดที่เลข ๑๐๐

- **พุทธศตวรรษ** นับปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๑ ปี เป็นปีที่ ๑ ไปจนถึง ๑๐๐ ปี เป็นพุทธศตวรรษที่ ๑ ตัวอย่าง เช่น ปัจจุบันเป็นพุทธศตวรรษที่ ๒๖ หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ ถึง พ.ศ. ๒๖๐๐

- **คริสต์ศตวรรษ** นับจากปีที่พระเยซูประสูติ เป็นปีที่ ๑ ไปจนถึงปีที่ ๑๐๐ เป็นคริสต์ศตวรรษที่ ๑ ตัวอย่างเช่น ปัจจุบันเป็นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๑ ถึง ค.ศ. ๒๑๐๐

สหัสวรรษ หมายถึง ช่วงเวลาเป็น ๑,๐๐๐ ปี การนับศตวรรษเริ่มนับปีที่ขึ้นต้นด้วยเลข ๑ เป็นปีแรกของสหัสวรรษแล้วนับต่อไปจนสิ้นสุดที่เลข ๑,๐๐๐

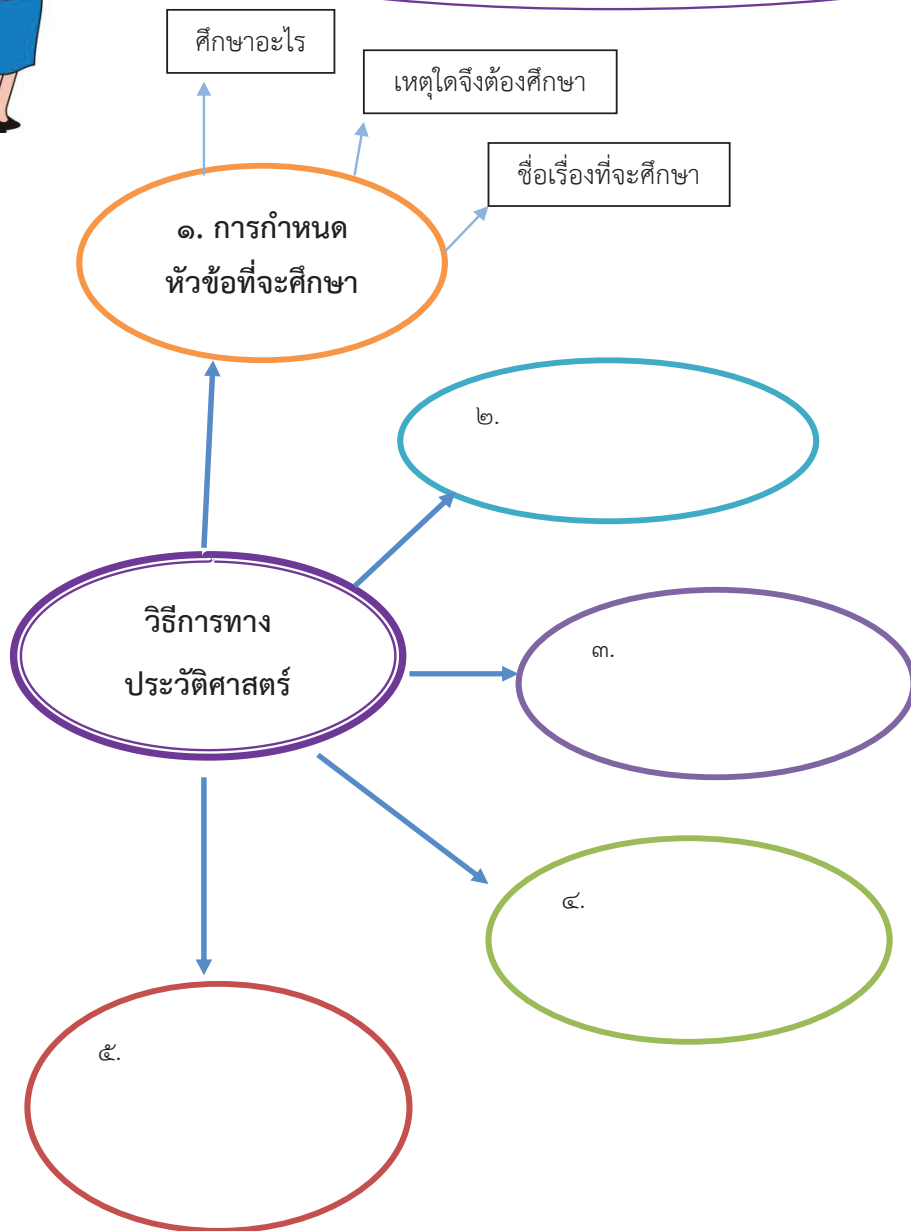
- **พุทธสหัสวรรษ** นับปีที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๑ ปี เป็นปีที่ ๑ ไปจนถึง ๑,๐๐๐ ปี เป็นพุทธสหัสวรรษที่ ๑ ตัวอย่าง เช่น ปัจจุบันเป็นพุทธสหัสวรรษที่ ๓ หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ ถึง พ.ศ. ๓๐๐๐

- **คริสต์สหัสวรรษ** นับจากปีที่พระเยซูประสูติ เป็นปีที่ ๑ ไปจนถึงปีที่ ๑,๐๐๐ เป็นคริสต์สหัสวรรษที่ ๑ ตัวอย่าง เช่น ปัจจุบันเป็นคริสต์ศตวรรษที่ ๓ หมายถึง ช่วงเวลาตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๑ ถึง ค.ศ. ๓๐๐๐

ใบงานที่ ๐๑

จากการศึกษานักเรียนคิดว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์
มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

กลุ่มที่.....สมาชิกกลุ่ม.....

ใบงานที่ ๐๒

เพื่อน ๆ เรามาช่วยกันค้นหา
หลักฐานทางประวัติศาสตร์กันเถอะ

เป็นลายลักษณ์อักษร

.....
.....
.....
.....
.....

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

.....
.....
.....
.....
.....

หลักฐานชั้นต้น

หลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานชั้นรอง

เป็นลายลักษณ์อักษร

.....
.....
.....
.....
.....

ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

.....
.....
.....
.....
.....

กลุ่มที่.....สมาชิกกลุ่ม.....

ใบงานที่ ๐๓

คำชี้แจง นักเรียนใช้คำหรือประโยคที่กำหนดให้เขียนได้ภาพเพื่อจำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์

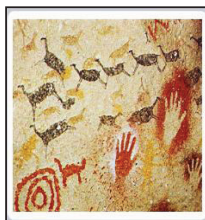
หลักฐานชั้นต้น	หลักฐานชั้นรอง
หลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร	หลักฐานไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

๑.....

๒.....

๓.....

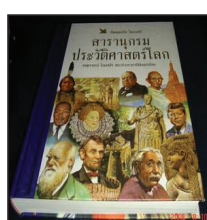

๔.....

๕.....

๖.....

๗.....

๘.....

๙.....

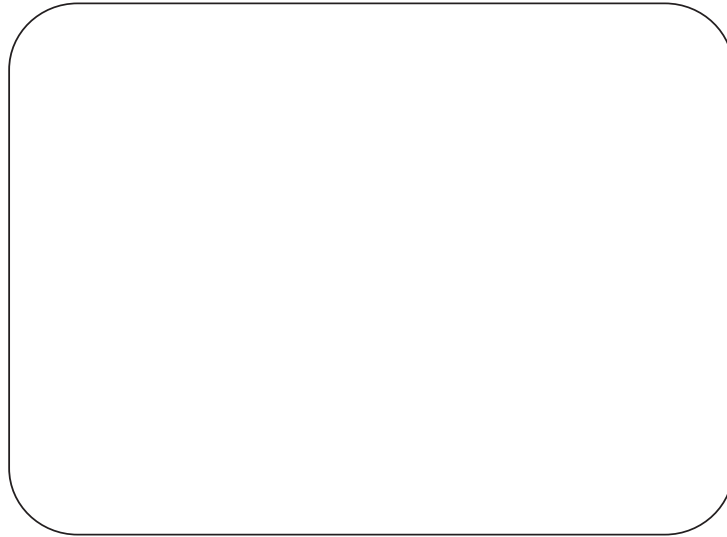
๑๐.....

ชื่อ-สกุล.....	เลขที่.....	ชั้น.....
----------------	-------------	-----------

ใบงานที่ ๐๖

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น และจัดทำเป็นรายงาน (ภาพประกอบนักเรียนใช้ภาพถ่ายหรือวาดภาพระบายสีประกอบก็ได้)

๑. แหล่งข้อมูลที่ศึกษา คือ .....

๒. สถานที่ตั้ง/ที่อยู่ ของแหล่งข้อมูล .....

๓. รายละเอียดและความสำคัญของข้อมูล คือ

กลุ่มที่.....สมาชิกกลุ่ม.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การศึกษาประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

การศึกษาประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาเหตุการณ์ในอดีต สามารถศึกษาได้ตามขั้นตอน ดังนี้

๕. การนำเสนอ คือ การนำเรื่องที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ

๔. การสรุปความรู้ คือ การนำข้อมูลผ่านการตรวจสอบแล้วมาทำการศึกษาเนื้อหา และสรุปข้อมูลที่รวบรวมได้

๓. การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน คือ การประเมินความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐานที่รวบรวมได้

๒. การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากแหล่งข้อมูล และหลักฐานประเภทต่าง ๆ

๑. การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา คือ การกำหนดคำถามหรือหัวข้อที่น่าสนใจ ต้องการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ หมายถึง ร่องรอยที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาเรื่องราวในอดีต ซึ่งจะมีทั้งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ จารึก พงศาวดาร ตำนาน หรือเอกสารที่บันทึกในลักษณะต่าง ๆ **หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร** ได้แก่ สถานที่สำคัญ โบราณวัตถุ เครื่องมือเครื่องใช้ อนุสาวรีย์ต่าง ๆ ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพยนตร์ การแสดงพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน คำบอกเล่า ซึ่งสามารถแยกประเภทโดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของหลักฐาน อาจจำแนกได้ ๒ ประเภท คือ หลักฐานชั้นต้น และหลักฐานชั้นรอง

หลักฐานชั้นต้น หมายถึง หลักฐานที่เกิดขึ้นในช่วงที่เกิดเหตุการณ์นั้น หรือ หลักฐานที่ได้จากการบันทึก หรือจากคำบอกเล่าของผู้ที่มีส่วนร่วมเหตุการณ์ด้วยตนเอง หลักฐานชั้นต้นมีประโยชน์ที่ทำให้ทราบข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ

หลักฐานชั้นรอง หมายถึง หลักฐานที่สร้างขึ้นโดยผู้ที่ไม่ได้พบเห็นเหตุการณ์โดยตรง หลักฐานชั้นรองเป็นข้อมูลประกอบที่ทำให้เข้าใจเหตุการณ์ได้ดีขึ้น

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้น ป.๔

หลักฐานชั้นต้นที่เป็นลายลักษณ์อักษร

จารึก กฎหมาย ตำรายาแผนโบราณ
ตำราดุฤกษ์ยาม คัมภีร์พระพุทธศาสนา
เอกสารพื้นบ้าน

หลักฐานชั้นต้นที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

เรื่องเล่าหรือตำนาน ภาษาถิ่น
เพลงพื้นบ้าน โบราณวัตถุ
โบราณสถาน

ตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์

หลักฐานชั้นรองที่เป็นลายลักษณ์อักษร

รายงานการศึกษาประวัติศาสตร์
หนังสือราชการ
หนังสือประกาศของทางราชการ
บันทึกการรายงานข่าว
หนังสือประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น

หลักฐานชั้นรองที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

คำบอกเล่าของชาวบ้าน
ภาพถ่ายในอดีต
สถานที่สำคัญในท้องถิ่น

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนนำข้อมูลจากการบันทึกการสืบค้นข้อมูลประวัติความเป็นมาท้องถิ่น
ของสมาชิกกลุ่มทุกคน มาเรียบเรียงนำเสนอ โดยต้องมียอดประกอบต่อไปนี้

๑. ชื่อเรื่อง ให้ใช้ **ท้องถิ่นของเรา** (ตามด้วยหัวข้อเรื่องที่ได้รับมอบหมาย)
เช่น **ท้องถิ่นของเรา** “บุคคลสำคัญ” **ท้องถิ่นของเรา** “สถานที่สำคัญ” ฯลฯ
๒. เนื้อหา (อาจใช้รูปแบบการวาดภาพประกอบคำบรรยาย)
๓. แหล่งอ้างอิง
๔. คณะผู้จัดทำ

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประวัติท้องถิ่น

การนำเสนอข้อมูลที่ได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษาเรื่องราวที่นักเรียนสนใจ การนำเสนอข้อมูลอาจทำได้หลายอย่าง เช่น

๑. การเล่าเรื่อง เป็นการบอกผลของการศึกษาด้วยคำพูด โดยกล่าวนำถึงประเด็นปัญหาที่สนใจศึกษา แล้วจึงเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ทำการศึกษาค้นคว้า

๒. การเขียนรายงาน โดยทั่วไปการเขียนรายงานเริ่มต้นด้วยการเขียนคำนำ แล้วจึงเขียนเนื้อหาสาระให้สอดคล้อง มีความสัมพันธ์กัน และเขียนสรุปในตอนสุดท้าย จากนั้นอ่านบททวนสำนวนภาษาและตรวจดูตัวสะกดแล้วแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

๓. การจัดนิทรรศการ การจัดนิทรรศการ ให้น่าสนใจ ควรเสนอเนื้อหาด้วยภาพแผนที่ ของจริง และสถิติต่าง ๆ โดยเขียนคำอธิบายหรือมีการบรรยายประกอบการจัดนิทรรศการให้สั้นแต่ได้ใจความ

๔. การนำเสนอในรูปแบบของการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย จะเป็นการนำเสนอโดยใช้ภาพประกอบคำบรรยาย หรือในลักษณะของวีดิทัศน์ เช่น E-book Power Point เป็นต้น

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

องค์ประกอบของการจัดทำรายงาน

๑. ปก (หน้า-หลัง)

ปกหน้า จะประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ผู้จัดทำ
ช่วงเวลาที่ทำ

๒. ปกรอง จะมีรายละเอียดเช่นเดียวกันกับปกหน้า

๓. คำนำ เป็นการเกริ่นนำเกี่ยวกับเนื้อหาสาระทั้งหมดของรายงาน
พอสังเขป

๔. สารบัญ เป็นการบอกรายละเอียดตำแหน่งหน้าที่อยู่ของเนื้อหา

๕. เนื้อหา เป็นการรวบรวมรายละเอียดทั้งหมดของเรื่องที่ศึกษา
ค้นคว้าซึ่งอาจจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น ส่วน ๆ หรือ เป็นบท

๖. แหล่งอ้างอิง เป็นการบอกรายละเอียดของแหล่งการศึกษาสืบค้น
ข้อมูล

๗. คณะผู้จัดทำ เป็นการบอกรายละเอียดของผู้จัดทำรายงาน

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

องค์ประกอบของการจัดทำหนังสือเล่มเล็กประมาณ ๖-๘ หน้า

๑. ปก (หน้า-หลัง)

ปกหน้า จะประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ผู้จัดทำ ช่วงเวลาที่จัดทำ

๒. ปกรอง จะมีรายละเอียดเช่นเดียวกันกับปกหน้า

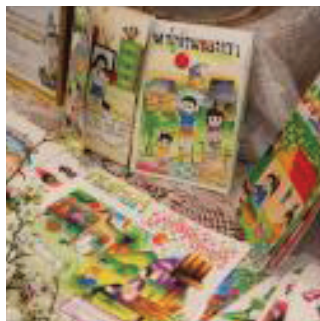
๓. คำนำ เป็นการเกริ่นนำเกี่ยวกับเนื้อหาสาระทั้งหมดของรายงาน พอสังเขป

๔. สารบัญ เป็นการบอกรายละเอียดตำแหน่งหน้าที่อยู่ของเนื้อหา

๕. เนื้อหา เป็นการรวบรวมรายละเอียดทั้งหมดของเรื่องที่ศึกษาค้นคว้าซึ่งอาจจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น ส่วน ๆ หรือ เป็นบท

๖. แหล่งอ้างอิง เป็นการบอกรายละเอียดของแหล่งการศึกษาสืบค้นข้อมูล

๗. คณะผู้จัดทำ เป็นการบอกรายละเอียดของผู้จัดทำรายงาน

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มรายงานผลการศึกษาข้อมูลจากการศึกษาประวัติท้องถิ่น
หน้าชั้นเรียนโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

สมาชิกกลุ่ม

ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....
 ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....
 ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....
 ชื่อ-สกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอผลงานกลุ่มทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มของตัวเอง

แบบประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้น

กลุ่ม	รายการประเมิน						รวมคะแนน	ผลการประเมิน	
	พูดเสียงดังฟังชัด	นำเสนอเนื้อเรื่องน่าสนใจ	ลำดับใจความเหมาะสม	ใช้คำได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	แสดงท่าทางและน้ำเสียงประกอบการรายงานได้อย่างเหมาะสมกับเรื่อง	สามารถแก้ปัญหาและจุดให้ผู้ฟังคล้อยตามได้		ผ่าน	ไม่ผ่าน
คะแนน	๙	๙	๙	๙	๙	๙	๓๐		
๑									
๒									
๓									
๔									
๕									

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรืออาจใช้เกณฑ์เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ ดังนี้

ระดับ ๔	ดีมาก	คะแนน ๒๓-๓๐	คะแนน
ระดับ ๓	ดี	คะแนน ๑๖-๒๒	คะแนน
ระดับ ๒	พอใช้	คะแนน ๙-๑๕	คะแนน
ระดับ ๑	ปรับปรุง	คะแนน ๐-๘	คะแนน

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การพูดนำเสนอรายงาน/ผลงานหน้าชั้น

การพูด คือ ทักษะการสื่อสารที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน บ่อยครั้งที่เราอาจจะต้องนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน หรือต้องพูดในที่สาธารณะเพื่อชักจูง วรรณรงค์ โนม่น้าวใจ หรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้คนอื่น ๆ ฟังความสำเร็จในการพูดเพื่อนำเสนออยู่ที่ความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำเสนอกับผู้ฟัง ซึ่งมีองค์ประกอบด้วยมิติหลักๆ คือ

๑. ผู้นำเสนอ ต้องสร้างก็คือความน่าเชื่อถือ ซึ่งเกิดจากการที่ผู้พูดแสดงตนเป็นผู้มีความรู้ดี มีความตั้งใจดี และแสดงอุปนิสัยที่ดี การสร้างอารมณ์ร่วมให้เกิดกับผู้ฟัง และควรมีเหตุผลด้วยหลักฐานที่ดีในการสนับสนุน **มารยาทของการพูด ควรปฏิบัติ ดังนี้**

- ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล และไม่พูดจากระโชกโฮกฮาก
- ใช้ถ้อยคำสุภาพไพเราะ และเหมาะสมแก่กาลเทศะ
- กล่าวคำขอโทษเมื่อพูดผิด กล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับการยกย่องชมเชย และควรพูดอย่าง

จริงใจ

- ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น แลบลิ้น หาว เป็นต้น
- ไม่ควรพูดอยู่ฝ่ายเดียว ควรเปิดโอกาสให้คู่สนทนาได้พูดหรือแสดงความคิดเห็นบ้าง

ตามความเหมาะสม

- การพูดอธิบาย ควรพูดเรียงลำดับให้ถูกต้องชัดเจน
- ใช้คำลงท้ายให้เหมาะสมแก่ผู้ที่พูดด้วย

๒. ผู้ฟัง ทักษะสื่อสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง ในชีวิตของเราจะต้องฟังสิ่งต่างๆ มากมาย เช่น ฟังคนพูด ฟังข่าว ฟังคุณครูสอน ฟังเพลง ตลอดจนฟังเสียงสิ่งต่างๆ รอบตัว การฟังสิ่งต่างๆ ผู้ฟังจะได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน แต่ผู้ฟังควรแยกให้ได้ว่า สิ่งที่ฟังนั้น สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี แล้วนำความรู้ที่ได้จากการฟังไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือใช้ในการเรียน **มารยาทของการฟัง ควรปฏิบัติ ดังนี้**

- ตั้งใจฟัง สบตาผู้พูด
- ไม่คุยหรือเล่นในขณะที่ฟัง
- หากมีข้อสงสัย ควรถามเมื่อผู้พูดอนุญาตให้ถาม
- ไม่ส่งเสียงดังรบกวน หรือทำควมรำคาญให้แก่ผู้อื่น
- ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ เป่าปาก ฯลฯ

แบบทดสอบหลังเรียน

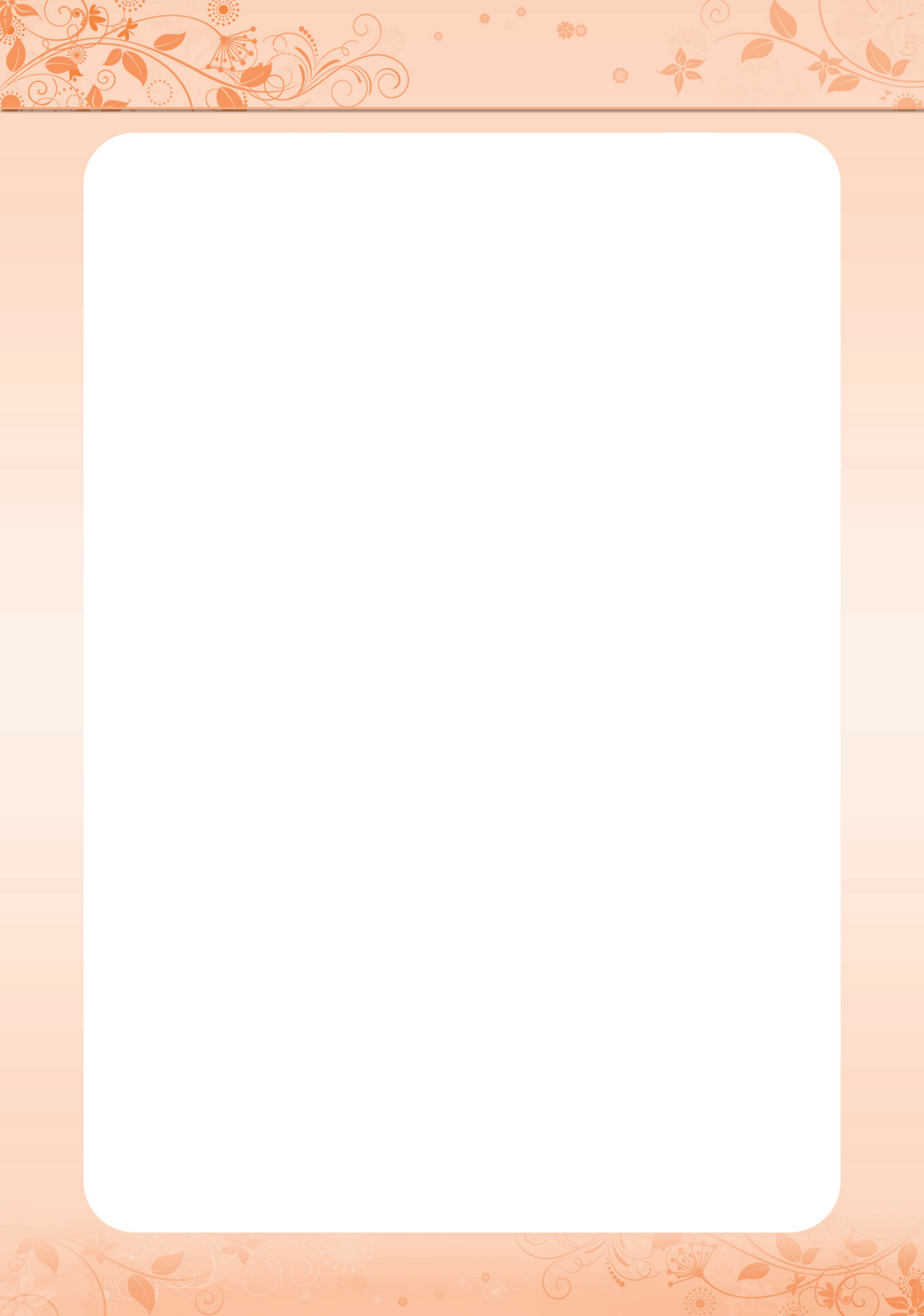
หน่วยที่ ๙ ถิ่นไทยวิถีศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๑ ย้อนรอยไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ปี พ.ศ. ปัจจุบันอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษใด
  - ก. พุทธศตวรรษที่ ๒๕
  - ข. พุทธศตวรรษที่ ๒๖
  - ค. พุทธศตวรรษที่ ๒๗
  - ง. พุทธศตวรรษที่ ๒๘
๒. ช่วงเวลาในข้อใด มีระยะเวลายาวนานที่สุด
  - ก. ๕๐ ปี
  - ข. ๑๐ ทศวรรษ
  - ค. ๑๕ ทศวรรษ
  - ง. ๑ สหัสวรรษ
๓. ถ้าปีนี้ตรงกับ พ.ศ. ๒๕๕๗ เมื่อ ๕๐ ปีที่แล้วเป็นพุทธศตวรรษใด
  - ก. พุทธศตวรรษที่ ๒๖
  - ข. พุทธศตวรรษที่ ๒๗
  - ค. พุทธศตวรรษที่ ๒๘
  - ง. พุทธศตวรรษที่ ๒๙
๔. ค.ศ. ๒๐๑๐ อยู่ในช่วงสหัสวรรษใดของ คริสต์ศตวรรษ
  - ก. สหัสวรรษที่ ๑
  - ข. สหัสวรรษที่ ๒
  - ค. สหัสวรรษที่ ๓
  - ง. สหัสวรรษที่ ๔
๕. ช่วงเวลาใดที่มากกว่าศตวรรษ
  - ก. ปี
  - ข. เดือน
  - ค. ทศวรรษ
  - ง. สหัสวรรษ

๖. ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทยเริ่มขึ้นเมื่อใด
- ก. พบเครื่องมือขวานหินขัด
  - ข. สถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
  - ค. พ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์อักษรไทย
  - ง. การบันทึกของพ่อค้านักเดินทางสำรวจชาวโรมัน
๗. การศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในภาคต่างๆ มีประโยชน์อย่างไร
- ก. รู้จักประวัติบุคคลสำคัญ
  - ข. ทำให้รักประเทศชาติมากขึ้น
  - ค. ใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
  - ง. เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในอดีต
๘. ภาวิตาไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ ได้ชมศิลาจารึก เครื่องปั้นดินเผา พระราชพงศาวดาร ลูกปัดหิน จากข้อความ ข้อใดเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมด
- ก. ศิลาจารึก
  - ข. เครื่องปั้นดินเผา
  - ค. ลูกปัดหินและเครื่องปั้นดินเผา
  - ง. ศิลาจารึกและพระราชพงศาวดาร
๙. การศึกษาเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีประโยชน์อย่างไร
- ก. ทำให้ทราบความคิดของคนในอดีต
  - ข. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีในอดีต
  - ค. เพื่อนำมาพัฒนาความเป็นอยู่ในปัจจุบัน
  - ง. ทำให้ทราบการดำเนินชีวิตของคนในอดีต
๑๐. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในข้อใด ที่แสดงถึงการนับถือศาสนาได้ดีที่สุด
- ก. พระพุทธรูป
  - ข. ภาชนะดินเผา
  - ค. กำไลสำริด
  - ง. เปลือกหอย

*****

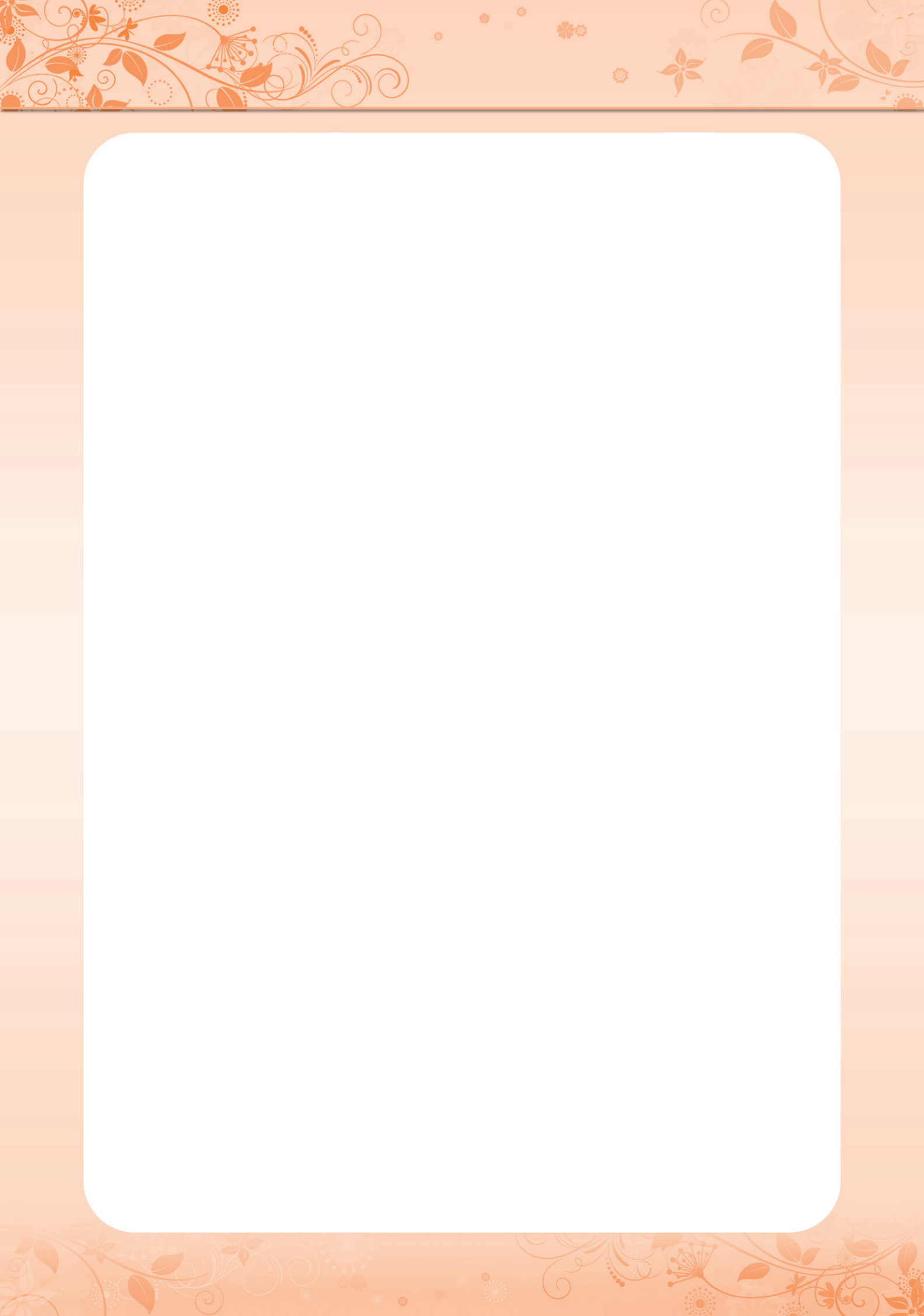

หน่วยย่อยที่ ๒

ภูมิใจในท้องถิ่น

แบบทดสอบก่อนเรียน
หน่วยที่ ๙ ถิ่นไทยวิถีศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๒ ภูมิใจในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. มนุษย์ในยุคใดที่มีการดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติโดยการล่าสัตว์และหาของป่าเป็นอาหารมากที่สุด
  - ก. ยุคหิน
  - ข. ยุคโลหะ
  - ค. ยุคประวัติศาสตร์
  - ง. ยุคก่อนประวัติศาสตร์
๒. กิจกรรมในข้อใด ที่มนุษย์ยุคประวัติศาสตร์ปฏิบัติ
  - ก. เครื่องประดับโครงกระดูก
  - ข. เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยโลหะ
  - ค. ประติษฐ์อักษรขึ้นใช้
  - ง. เครื่องปั้นดินเผา
๓. เมืองโบราณทางภาคกลางคือ ข้อใด
  - ก. เมืองคูบัว
  - ข. เมืองเชียงแสน
  - ค. เมืองคลองท่อม
  - ง. เมืองหริภุญชัย
๔. ข้อใด คือหลักฐานที่พบที่ ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี
  - ก. กำไลสำริด
  - ข. ภาพเขียนสี
  - ค. ขวานหินขัด
  - ง. โลงศพขุดจากไม้ทั้งต้น
๕. ศิลาจารึก เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยใด
  - ก. ยุคหิน
  - ข. ยุคโลหะ
  - ค. สมัยก่อนประวัติศาสตร์
  - ง. สมัยประวัติศาสตร์

๖. ถ้าต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของแคว้นลิงกาสุกะ ควรหาข้อมูลที่จังหวัดใด

- ก. สุราษฎร์ธานี
- ข. เชียงราย
- ค. ปัตตานี
- ง. เพชรบูรณ์

๗. ปัจจัยใดที่สำคัญที่สุดในการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในสมัยโบราณ

- ก. อยู่ใกล้ภูเขา
- ข. อยู่ใกล้ทะเล
- ค. ที่ราบมีแหล่งน้ำ
- ง. เป็นที่ราบมีทุ่งหญ้า

๘. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรศรีวิชัยคืออะไร

- ก. พระปฐมเจดีย์
- ข. พระธาตุไชยา
- ค. พระปรางค์สามยอด
- ง. พระธาตุอภัยสุเทพ

๙. ทวารวดี มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. เมืองที่มีน้ำล้อมรอบ
- ข. เมืองแห่งขุนเขา
- ค. เมืองแห่งผู้มีบุญ
- ง. เมืองแห่งประตู

๑๐. อาณาจักรที่อยู่ภาคใต้ คือข้อใด

- ก. โคตรบูร
- ข. ศรีวิชัย
- ค. ทวารวดี
- ง. ลิงกาสุกะ

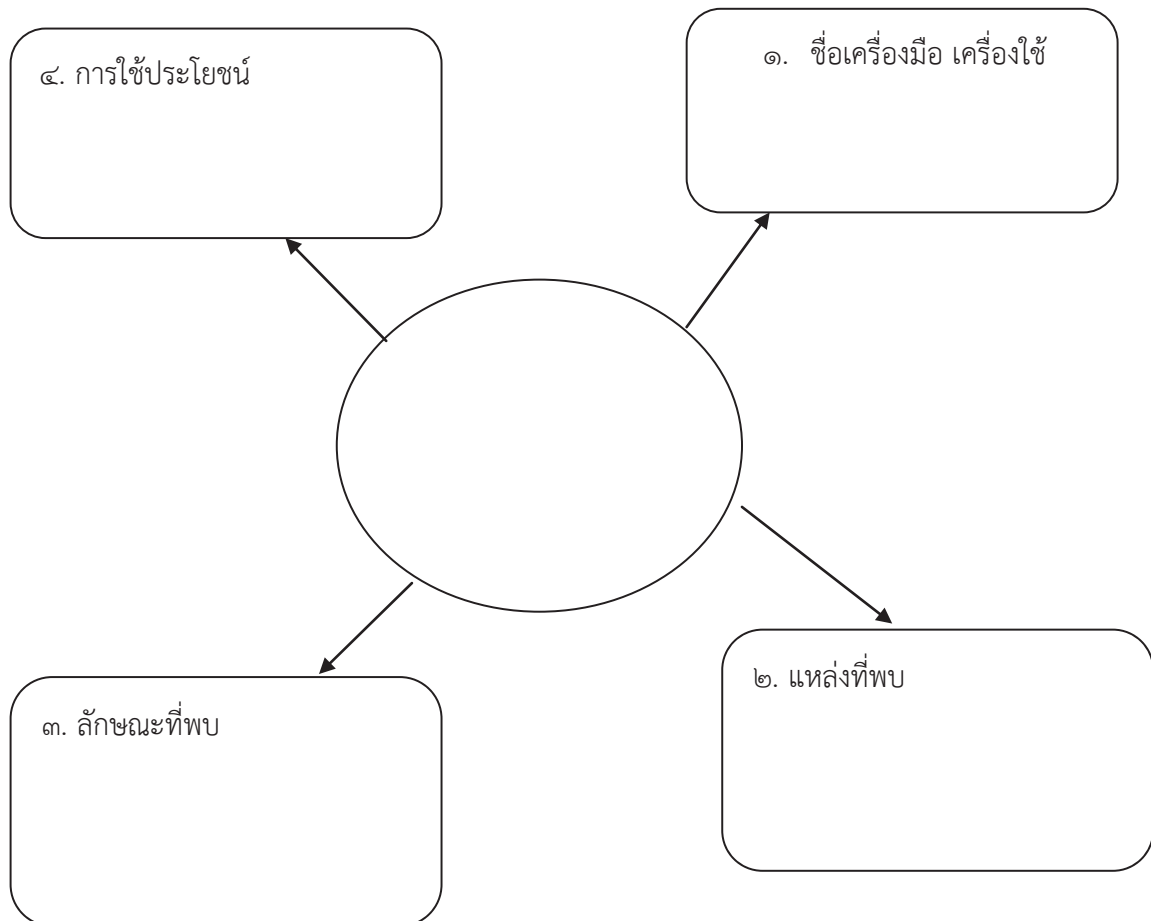
*****

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปเรื่องราวที่ศึกษาจากใบความรู้แล้วสรุปออกมาเป็นผังความรู้ ความคิดว่าค้นพบที่ใด ลักษณะ ระยะเวลา การใช้ประโยชน์ พร้อมกับวาดภาพประกอบ (ในวงกลมตรงกลาง) การพัฒนาการเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออาวุธของมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ ตามหัวข้อที่จับสลากได้ต่อไปนี้

๑. เครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์ยุคหินเก่า
๒. เครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์ยุคหินกลาง
๓. เครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์ยุคหินใหม่
๔. เครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์ยุคโลหะ

ตัวอย่างการเขียนผังความรู้ ความคิด

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง พัฒนาการมนุษย์ตามยุคสมัย

คำชี้แจง นักเรียนนำข้อความ ต่อไปนี้เติมลงใน ที่มีข้อความสัมพันธ์กันพร้อมกับ
ระบายสีกรอบคำตอบให้สวยงาม

๑. มนุษย์ทำเครื่องมือหินกะเทาะที่ขัดเรียบ	๑.
๒. มนุษย์มีการตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง รู้จักการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ	๒.
๓. มีการขุดพบหลักฐานจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช	๓.
๔. มนุษย์ใช้โลหะเป็นเครื่องราง ทำเครื่องประดับ	๔.
๕. มนุษย์รู้จักทำคูน้ำคันดิน ขุดบ่อ ขุดคลอง	๕.
๖. มนุษย์ทำเครื่องมือเครื่องใช้อาวุธด้วยสำริด เหล็ก	๖.
๗. มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติล่าสัตว์ หาของป่าเป็นอาหาร	๗.
๘. ทำเครื่องมือ เครื่องใช้อาวุธด้วยหินอย่างง่าย ๆ	๘.
๙. รู้จักประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้	๙.
๑๐. มนุษย์อยู่รวมกันเป็นอาณาจักร มีหัวหน้า มีการปกครอง	๑๐.

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ป. ๔

พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย

ประวัติศาสตร์ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในอดีต ประวัติศาสตร์มีเวลานานเพียงใดไม่สามารถบอกได้ แต่จะแบ่งเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์

๑. การตั้งถิ่นฐานและการดำรงชีวิตของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

เมื่อประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว ดินแดนไทยมีมนุษย์อาศัยอยู่แล้ว จะเห็นได้จากการขุดพบเครื่องมือและชิ้นส่วนจากโครงกระดูกของมนุษย์ในยุคนั้น ทำให้สันนิษฐานได้ว่า

- มนุษย์อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีชีวิตแบบเร่ร่อน เคลื่อนย้ายไปตามแหล่งอาหารต่างๆ ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ และอาศัยอยู่ตามถ้ำหรือเพิงผา เพื่อป้องกันอันตรายจากสัตว์ร้าย

- เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น มนุษย์รู้จักวิธีการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และสร้างบ้าน จึงทำให้มนุษย์เริ่มตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่มีความปลอดภัยและอุดมสมบูรณ์ เช่น บริเวณหุบเขา บริเวณที่ราบใกล้แม่น้ำ

- ร่องรอยที่มีการขุดพบเช่น เครื่องปั้นดินเผา ที่บ้านโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา การขุดพบโครงกระดูกที่ฝังพร้อมเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องประดับโลหะ พบที่ตำบลโคกพนมดี อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ร่องรอยการสร้างบ้านที่หนองแซงเสา อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบกลองมโหระทึกสำริด ที่บ้านทุ่งยั้ง จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นต้น

- การตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทย อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเริ่มต้นพัฒนาการของมนุษย์ที่อยู่รวมกันเป็นชุมชน แล้วพัฒนาเป็นหมู่บ้าน เมืองและอาณาจักรในเวลาต่อมา

๒. หลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงพัฒนาการของมนุษย์ที่พบในท้องถิ่น

สามารถแบ่งตามลักษณะของเครื่องมือเครื่องใช้ ได้ดังนี้

๒.๑ ยุคหิน เป็นยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ศึกษาพัฒนาการของมนุษย์ในยุคนี้ได้จากลักษณะที่พบบ่อย อาศัย เครื่องมือหิน และเครื่องใช้ เช่น เครื่องประดับ โครงกระดูก เมล็ดพืช ชากพืช รวมทั้งศิลปะถ้ำที่หลงเหลือเป็นหลักฐานมาถึงปัจจุบัน ยุคหินสามารถแยกได้ ดังนี้

ยุคหินเก่า (Paleolithic Period หรือ Stone Age) อยู่ระหว่าง ๒,๕๐๐,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว มนุษย์ในยุคนี้อาศัยอยู่ในถ้ำหรือเพิงผา ยังไม่มีความคิดสร้างที่อยู่อาศัยโดยใช้วัสดุธรรมชาติหรือตั้งรกรากถาวร ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ หาปลา และเก็บผลไม้ในป่า เมื่ออาหารตามธรรมชาติหมดก็อพยพไปหาแหล่งอาหารที่อื่นต่อไป มนุษย์ยุคหินเก่ารู้จักประดิษฐ์เครื่องมืออย่างหยาบๆ เครื่องมือที่ใช้ทั่วไป คือ เครื่องมือหินกะเทาะ ที่มีลักษณะหยาบใหญ่ หนากะเทาะเพียงด้านเดียวหรือสองด้าน ไม่มีการฝนให้เรียบ นอกจากนี้มนุษย์ยุคหินเก่ายังรู้จักสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งพบภาพวาดตามผนังถ้ำที่ใช้สีฝุ่นสีต่างๆ ได้แก่ สีดำ น้ำตาล ส้ม แดงอ่อนและเหลือง ภาพที่วาดส่วนใหญ่เป็นภาพสัตว์

ยุคหินกลาง (Mesolithic Period หรือ Middle Stone Age) อยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๐-๖,๐๐๐ ปีมาแล้ว มนุษย์ยุคนี้รู้จักทำเครื่องมือหินที่มีความประณีตมากขึ้นด้วยการแกะผิวด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านออกให้เกิดความคม ทำให้เครื่องมือหินในยุคนี้มีรูปทรงที่เหมาะสมแก่การใช้งานมากขึ้นกว่าเดิม

ยุคหินใหม่ (Neolithic Period หรือ New Stone Age) อยู่ระหว่าง ๖,๐๐๐-๔,๐๐๐ ปีมาแล้ว มนุษย์ยุคนี้มีความเจริญทางวัฒนธรรมมากกว่ายุคหินกลาง รู้จักควบคุมธรรมชาติมากขึ้น รู้จักพัฒนาการทำเครื่องมือหินอย่างประณีตโดยมีการขัดฝนหินทั้งชิ้นให้เป็นรูปร่างลักษณะต่างๆ มีการต่อด้ามยาวใช้แผ่นหินลับคม เป็นเสียมขุดดิน ต่อด้ามไม้สำหรับจับเป็นขวานหิน สามารถปั้นหม้อดินและใช้ไฟเผา สามารถทอผ้าจากเส้นใยพืช และทอเป็นเชือกทำเป็นแหหรืออวนจับปลา ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งที่จำแนกมนุษย์ยุคหินใหม่ออกจากมนุษย์ยุคหินกลางก็คือการที่มนุษย์ยุคนี้รู้จักการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น

ร่องรอยการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ พบอยู่ทั่วทุกแห่งในดินแดนไทย เช่น ภาคเหนือ พบเครื่องมือหินกะเทาะ ที่บ้านแม่ทะ จังหวัดลำปาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบเครื่องมือหิน ที่บริเวณฝั่งแม่น้ำโขง อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
ภาคตะวันตก พบเครื่องมือหิน และเศษภาชนะดินเผา โครงกระดูกและกระดูกสัตว์ ที่บริเวณแม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคใต้ พบเครื่องมือหินกะเทาะ บริเวณถ้ำหลังโรงเรียน จังหวัดกระบี่
ภาคกลาง พบเครื่องมือหินกะเทาะ เช่น ขวานหินกะเทาะ กำไลหิน ที่บ้านหนองเปกล้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๒.๒ ยุคโลหะ คือ การจำแนกสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่มนุษย์รู้จักนำโลหะบางชนิด ได้แก่ ทองแดง สำริด และเหล็กมาทำเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องประดับ

ยุคสำริด (๔,๐๐๐-๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว) เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์รู้จักใช้โลหะสำริด (ทองแดงผสมดีบุก) ทำเครื่องมือ เครื่องใช้และเครื่องประดับ อาศัยรวมกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ขึ้น รู้จักปลูกข้าวและเลี้ยงสัตว์

ยุคเหล็ก (๒,๕๐๐-๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว) เป็นช่วงเวลาที่มนุษย์รู้จักนำเหล็กมาทำเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งมีคุณภาพดี แข็งแกร่งกว่าสำริด มีการติดต่อค้าขายระหว่างชุมชน ดำรงชีวิตด้วยการเกษตรกรรม

ที่มา : www.thaigoodview.com

ใบงานที่ ๐๑

บ ๙.๒ / พ ๒-๐๑

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา เมือง แคว้น หรืออาณาจักร โบราณในดินแดนไทย อารยธรรมอินเดียและจีน ด้านการใช้ภาษา วรรณกรรม ด้านอาหารและการแต่งกาย ศึกษาสภาพสังคมวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเขียนเป็นผังความคิดแล้วนำเสนอหน้าชั้น ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. เมือง แคว้น โบราณในภาคเหนือ ภาคใต้ของไทย
๒. เมือง แคว้น โบราณในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
๓. อารยธรรมอินเดียและจีน ด้านการใช้ภาษา วรรณกรรม
๔. อารยธรรมอินเดียและจีน ด้านอาหาร การแต่งกาย
๕. สภาพสังคมวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง เมืองและแคว้นโบราณในดินแดนไทย

คำชี้แจง นักเรียนเติมชื่อเมืองโบราณในดินแดนไทย ต่อไปนี้

๑. เมืองโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ .....

.....

๒. เมืองโบราณในภาคกลาง ได้แก่ .....

.....

๓. เมืองโบราณในภาคใต้ ได้แก่ .....

.....

๔. เมืองโบราณในภาคเหนือ ได้แก่ .....

.....

๕. แคว้นโบราณในดินแดนไทย ได้แก่ .....

.....

.....

.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ป.๔

เมืองและแคว้นโบราณในดินแดนไทย ได้แก่

ในดินแดนไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๑ เป็นต้นมา มีชุมชนต่าง ๆ ได้พัฒนาเป็นเมือง และเมืองบางเมืองพัฒนาขึ้นเป็นแคว้น

เมืองโบราณในดินแดนไทย

เมืองโบราณในดินแดนไทย ประกอบด้วยเมืองสำคัญในภาคต่าง ๆ ดังนี้

เมืองโบราณทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเมืองสำคัญได้แก่ เมืองฟ้าแดดสงยาง เมืองจำปาศรี เมืองเสมา และเมืองพิมาย

เมืองโบราณทางภาคกลาง มีเมืองที่สำคัญ ได้แก่ เมืองนครชัยศรี เมืองอู่ทอง เมืองคูบัว เมืองละโว้ และเมืองศรีเทพ

เมืองโบราณทางภาคเหนือ มีเมืองที่สำคัญ ได้แก่ เมืองหริภุญชัย เมืองเชียงแสน และเมืองเวียงท่ากาน

เมืองโบราณทางภาคใต้ มีเมืองที่สำคัญ ได้แก่ เมืองเวียงสระสุราษฎร์ธานี เมืองยะรัง ปัตตานี เมืองนครศรีธรรมราชทุ่งตึก พังงา และคลองท่อม กระบี่

แคว้นโบราณในดินแดนไทย

๑. แคว้นทวารวดี (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๖) แคว้นทวารวดีเกิดจากการรวมกลุ่มของเมืองที่ตั้งอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างทางด้านตะวันตก ได้แก่ เมืองอู่ทอง เมืองคูบัว เมืองนครชัยศรี (นครปฐมเดิม) และเมืองศรีเทพ เมืองเหล่านี้ต่างมีแม่น้ำไหลผ่านทำให้สามารถติดต่อกับเมืองต่าง ๆ ได้สะดวก

หลักฐานที่แสดงถึงความเจริญของแคว้นทวารวดี เช่น ธรรมจักรศิลาที่บึงหวด พระพุทธรูปที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เป็นต้น

๒. แคว้นละโว้ (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๘) แคว้นละโว้ เกิดจากการรวมกลุ่มของเมืองในบริเวณลุ่มแม่น้ำ ลพบุรี ป่าสัก และปางประกง โดยมีเมืองละโว้เป็นศูนย์กลางของแคว้น

การตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ทำให้ละโว้สามารถติดต่อกับเมืองและเมืองท่าต่างๆ หลักฐานที่แสดงถึงความเจริญแคว้นละโว้ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ เช่น เทวรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ แสดงถึงความเชื่อจาก ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนา

๓. แคว้นลังกาสุกะ (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๔) เกิดจากการรวมตัวกันในบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี ศูนย์กลางอยู่ที่ปัตตานี หลักฐานที่แสดงถึงความเจริญ ได้แก่ เอกสารพื้นเมือง เอกสารจีนที่บันทึกโดยนักการทูต และมีโบราณวัตถุ เช่น เทวรูป สลุปจำลอง โบราณสถานเมืองยะรัง พบที่จังหวัดปัตตานี

๔. **แคว้นศรีวิชัย** (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๖) เกิดจากการรวมตัวของเมืองทางตอนใต้ มีอาณาเขตครอบคลุมทางตอนใต้ มีการขุดพบโบราณสถาน โบราณวัตถุ เช่น พระบรมธาตุไชยา รูปหล่อสำริดพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

๕. **แคว้นตามพรลิงค์** (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๔- ๑๘) มีศูนย์กลางอยู่บริเวณ จังหวัด นครศรีธรรมราช ในปัจจุบัน เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมของอินเดียและลังกา หลักฐานที่แสดงความเจริญรุ่งเรือง ได้แก่ จารึกตำนานทองถิ่น เอกสารจีน ประติมากรรมศิลปะอินเดียใต้ และโบราณสถานต่าง ๆ

๖. **แคว้นโคตรบูร** (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑- ๑๕) เกิดจากการรวมตัวของเมืองบริเวณสองฝั่งแม่น้ำโขงตอนกลาง ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครพนม ในปัจจุบัน พบหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญ ได้แก่ พระธาตุพนม ที่มีอายุเก่าแก่นับพันปีเป็นที่เคารพบูชาของคนสองฝั่งแม่น้ำโขง

๗. **แคว้นทริภุญชัย** (ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๓ - ๑๙) เกิดจากการรวมกลุ่มกันของเมืองในกลุ่มน้ำปิงตอนบน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่บริเวณของจังหวัดลำพูนในปัจจุบัน และได้มาเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา จะเห็นได้จากวัดสำคัญ เช่น วัดพระธาตุทริภุญชัย วัดจามเทวี (วัดกู่กุด) ความเจริญของแคว้นนี้ได้พัฒนามาเป็นวัฒนธรรมในกลุ่มแม่น้ำปิง และลุ่มน้ำวังตอนบน ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น สถาปัตยกรรมล้านนา ความเชื่อตามคติพุทธศาสนา

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของแคว้นโบราณ ได้พัฒนาต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน ผสมผสานและเปลี่ยนแปลง จนกลายเป็นพื้นฐานวัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน

ที่มา : www.thaigoodview.com

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนแต่ละกลุ่มจับสลาก หัวข้อที่ต้องศึกษา โดยเขียนออกมาเป็นผังความคิด แล้วนำเสนอหน้าชั้น ในหัวข้อต่อไปนี้

๖. การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิตของคนสมัยสุโขทัย
๗. การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิตของคนสมัยอยุธยา
๘. อารยธรรมต่างชาติ (ตะวันตก) ด้านการใช้ภาษา อาหาร การแต่งกาย
๙. เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน
๑๐. การเมืองการปกครองของประเทศเพื่อนบ้าน

รูปแบบการเขียนเรื่องประกอบภาพ

ภาพประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง เมือง และแคว้นโบราณในดินแดนไทย

คำชี้แจง นักเรียนเขียนเติมคำตอบลงในช่องว่าง ให้ถูกต้องแล้วระบายสีกรอบคำตอบ

๑. กษัตริย์พระองค์แรกของอาณาจักรสุโขทัย คือ

๒. อาชีพหลักของชาวสุโขทัย คือ

๓. สรีดภงค์ คือ

๔. หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย

๕. สินค้าที่สำคัญของสุโขทัย คือ

๖. ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี คือ

๗. อาชีพหลักของชาวอยุธยา คือ

๘. ประเทศที่เดินทางเข้ามาค้าขายและเผยแพร่ ศาสนาคริสต์ในสมัยอยุธยา คือ

๙. หลักฐานที่สำคัญสมัยอยุธยาได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมเขมร คือ

๑๐. หลักฐานที่ใช้ศึกษาความเชื่อและวิถีชีวิตของคนไทยสมัยอยุธยา คือ

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนสรุปสาระสำคัญจากการศึกษาใบความรู้ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

กลุ่มที่.....สมาชิก

๑. ....

๒. ....

๓. ....

๔. ....

๕. ....

ใบความรู้ สำหรับนักเรียน ป.๔

การตั้งถิ่นฐานและการดำเนินชีวิตของคนสุโขทัย

อาณาจักรสุโขทัย ก่อตั้งในปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ (ประมาณ พ.ศ. ๑๗๙๒) บริเวณตอนเหนือของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยพ่อขุนบางกลางหาวได้รับการสถาปนาเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรก ทรงพระนามว่า **พ่อขุนศรีอินทราทิตย์** อาณาจักรสุโขทัย มีพระมหากษัตริย์ปกครองทั้งสิ้น ๙ พระองค์

อาชีพหลักของชาวสุโขทัย คือ เกษตรกรรมซึ่งจำเป็นต้องใช้น้ำในการเพาะปลูก ดังนั้น เพื่อให้มีน้ำเพียงพอ ชาวสุโขทัยจึงสร้างทำนบกั้นน้ำ ที่เรียกว่า สรีดภงค์ (อ่านว่า สะ-หรีด-พง) นอกจากนี้ ชาวสุโขทัยยังรู้จักการทำหัตถกรรม เช่น เครื่องสังคโลก ที่เป็นสินค้าสำคัญของสุโขทัย

หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปารักษ์ พระพุทธรูป เครื่องสังคโลก เป็นต้น

การตั้งถิ่นฐานและการดำเนินชีวิตของคนสมัยอยุธยา

กรุงศรีอยุธยาเป็นอาณาจักรที่มีศูนย์กลางอยู่บริเวณกลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ใน พ.ศ. ๑๘๙๓ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี อาณาจักรนี้สืบทอดกันมาเป็นเวลา ๔๑๗ ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครอง ๓๓ พระองค์ ในช่วงเวลาดังกล่าวคนไทยได้สร้างสรรค์ความเจริญทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานวัฒนธรรมในเวลาต่อมา

อาชีพหลักของชาวอยุธยา คือ เกษตรกรรมและติดต่อค้าขายกับต่างชาติในสมัยอยุธยาตอนต้นมีการติดต่อค้าขายกับจีน อินเดีย อิหร่าน และอาหรับ แต่ภายหลังชาติยุโรปได้เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขาย และเผยแพร่ศาสนาคริสต์ ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางการทูต

หลักฐานที่สำคัญในสมัยอยุธยา เช่น วัดไชยวัฒนาราม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมจากเขมร พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมเปอร์เซีย รวมทั้งภาพวาดจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งนอกจากจะงดงามแล้วยังเป็นหลักฐานให้ทราบถึงความเชื่อและวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยอยุธยา

ใบงานที่ ๐๒

ป ๙.๒/ ๗ ๔ -๐๒

เรื่อง การตั้งถิ่นฐาน การดำเนินชีวิตของคนสมัยธนบุรี, สมัยรัตนโกสินทร์

คำชี้แจง นักเรียนเขียนสรุปเรื่องที่เรียน ลงในตารางข้างล่างนี้ให้ถูกต้อง

หัวข้อสรุป	สมัยธนบุรี	สมัยรัตนโกสินทร์
๑. ผู้สถาปนา	....	....
๒. ก่อเมื่อไร	....	....
๓. บริเวณที่ตั้ง	....	....
๔. เหตุผลที่ตั้ง	....	....
๕. หลักฐานที่ใช้ศึกษา	....	....

ใบความรู้ สำหรับนักเรียน

การตั้งถิ่นฐานและการดำเนินชีวิตของคนสมัยธนบุรี

หลังจากกรุงศรีอยุธยาล่มสลาย สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงสถาปนากรุงธนบุรี ขึ้นเป็นราชธานีแห่งใหม่เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ กรุงธนบุรีตั้งบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาทางตอนใต้ของกรุงศรีอยุธยา และอยู่ใกล้กับทะเล ทำให้สามารถติดต่อค้าขายกับต่างชาติได้สะดวก มีกษัตริย์ครองราชย์ คือ สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔ (สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี) ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๑๐ – พ.ศ. ๒๓๒๕

ในระยะแรกเศรษฐกิจสมัยกรุงธนบุรีอยู่ในสภาพยากลำบากเนื่องจากเกิดการขาดแคลนข้าว สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงสละพระราชทรัพย์ซื้อข้าวแจกจ่ายราษฎร และเกณฑ์แรงงานไปทำนาปลูกข้าวทำให้ผลผลิตข้าวมีมากขึ้น

หลักฐานที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ในสมัยกรุงธนบุรี ได้แก่ พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี สมุดภาพไตรภูมิ โบราณสถาน เช่น พระราชวังเดิม ป้อมวิไชยเอนทร์ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร (วัดแจ้ง) เป็นต้น

การตั้งถิ่นฐานและการดำเนินชีวิตของคนสมัยรัตนโกสินทร์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ ตั้งอยู่บริเวณฝั่งตรงกันข้ามกับกรุงธนบุรี มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำเจ้าพระยา มีกษัตริย์ครองราชย์จนถึงปัจจุบัน ๙ พระองค์

คนไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน นอกจากนั้นยังมีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติ สินค้าที่ค้าขายส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าว น้ำตาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำการค้าไม้เนื้อแข็ง ยางพาราและดีบุก ในช่วงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประเทศไทยได้มีการปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยแบบชาติตะวันตก ดังนั้นแม้ว่าอาชีพเกษตรกรรมยังเป็นอาชีพหลักของคนไทยแต่มีคนไทยประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น ทำงานตามห้างขายของ ธนาคารพาณิชย์ พนักงานไปรษณีย์ พนักงานรถไฟ เป็นต้น ต่อมาในสมัยพุทธศักราช ๒๔๗๕ ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขจนถึงปัจจุบัน

รายนามพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรี (ครองราชย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์) มีดังนี้

- รัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒
- รัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๕๒ – ๒๓๖๗
- รัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๖๗ – ๒๓๙๔
- รัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๙๔ – ๒๔๑๑
- รัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๔๑๑ – ๒๔๕๓
- รัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๔๕๓ – ๒๔๖๘
- รัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๔๖๘ – ๒๔๗๗
- รัชกาลที่ ๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๔๗๗ – ๒๔๘๙
- รัชกาลที่ ๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ช่วงเวลาที่ครองราชย์ พ.ศ. ๒๔๘๙ - ปัจจุบัน

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบความรู้ สำหรับนักเรียน

ความเหมือนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีดังนี้

๑. ด้านภาษา ภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกับภาษาของลาวและชาวไทยใหญ่ ประชาชนสามารถสื่อสารกันได้ เนื่องจากเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน
๒. ด้านศาสนา ประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งคล้ายคลึงกับประชาชนในประเทศเมียนมาร์ ลาว กัมพูชาและเวียดนาม
๓. ด้านการปกครอง ประเทศไทยปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งคล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซีย

ความแตกต่างระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน มีดังนี้

๑. ด้านภาษา ได้แก่ ภาษาไทยอยู่ในตระกูลภาษาไทย มีความแตกต่างกับภาษาของเมียนมาร์ และกะเหรี่ยงที่อยู่ในตระกูลภาษาทิเบต-พม่า
  - ภาษาของชาวมมาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ติมอร์-เลสเต อยู่ในตระกูลภาษาออสโตรนีเซียนหรือภาษามลายู
  - ภาษาของเขมรและเวียดนาม เป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก
๒. ด้านศาสนา ได้แก่
  - ประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยกเว้นประชาชนในจังหวัดภาคใต้ ที่นับถือศาสนาอิสลาม
  - ประเทศมาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และติมอร์-เลสเต ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
  - ประเทศฟิลิปปินส์ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์
๓. ด้านการปกครอง ได้แก่ ประเทศไทย ปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน
  - ประเทศเมียนมาร์ มีการปกครองแบบสาธารณรัฐ มีรัฐสภาที่มีสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง โดยมีประธานาธิบดี เป็นประมุขประเทศ และเป็นผู้นำรัฐบาล ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเมียนมาร์
  - ประเทศบรูไน มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งพระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจสิทธิ์ขาดเพียงผู้เดียว
  - ประเทศลาวและเวียดนาม มีการปกครองแบบคอมมิวนิสต์

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๙ ถิ่นไทยวิถีศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๒ ภูมิใจในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ถ้าต้องการศึกษาประวัติศาสตร์ของแคว้นลังกาสูกะ ควรหาข้อมูลที่จังหวัดใด
  - ก. สุราษฎร์ธานี
  - ข. เชียงราย
  - ค. ปัตตานี
  - ง. เพชรบูรณ์
๒. ปัจจัยใดที่สำคัญที่สุดในการตั้งถิ่นฐานของชุมชนในสมัยโบราณ
  - ก. อยู่ใกล้ภูเขา
  - ข. อยู่ใกล้ทะเล
  - ค. ที่ราบมีแหล่งน้ำ
  - ง. เป็นที่ราบมีทุ่งหญ้า
๓. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรศรีวิชัยคืออะไร
  - ก. พระปฐมเจดีย์
  - ข. พระธาตุไชยา
  - ค. พระปรางค์สามยอด
  - ง. พระธาตุดอยสุเทพ
๔. ทวารวดี มีความหมายตรงกับข้อใด
  - ก. เมืองที่มีน้ำล้อมรอบ
  - ข. เมืองแห่งขุนเขา
  - ค. เมืองแห่งผู้มีบุญ
  - ง. เมืองแห่งประตู
๕. อาณาจักรที่อยู่ภาคใต้ คือข้อใด
  - ก. โคตรบูร
  - ข. ศรีวิชัย
  - ค. ทวารวดี
  - ง. ลังกาสูกะ

๖. มนุษย์ในยุคใดที่มีการดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติโดยการล่าสัตว์และหาของป่ามากที่สุด

- ก. ยุคหิน
- ข. ยุคโลหะ
- ค. ยุคประวัติศาสตร์
- ง. ยุคก่อนประวัติศาสตร์

๗. กิจกรรมในข้อใด ที่มนุษย์ยุคประวัติศาสตร์ปฏิบัติ

- ก. เครื่องประดับโครงกระดูก
- ข. เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยโลหะ
- ค. ประติษฐ์อักษรขึ้นใช้
- ง. เครื่องปั้นดินเผา

๘. เมืองโบราณทางภาคกลางคือ ข้อใด

- ก. เมืองคูบัว
- ข. เมืองเชียงแสน
- ค. เมืองคลองท่อม
- ง. เมืองหริภุญชัย

๙. ข้อใด คือหลักฐานที่พบที่ ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

- ก. กำไลสำริด
- ข. ภาพเขียนสี
- ค. ขวานหินขัด
- ง. โลงศพขุดจากไม้ทั้งต้น

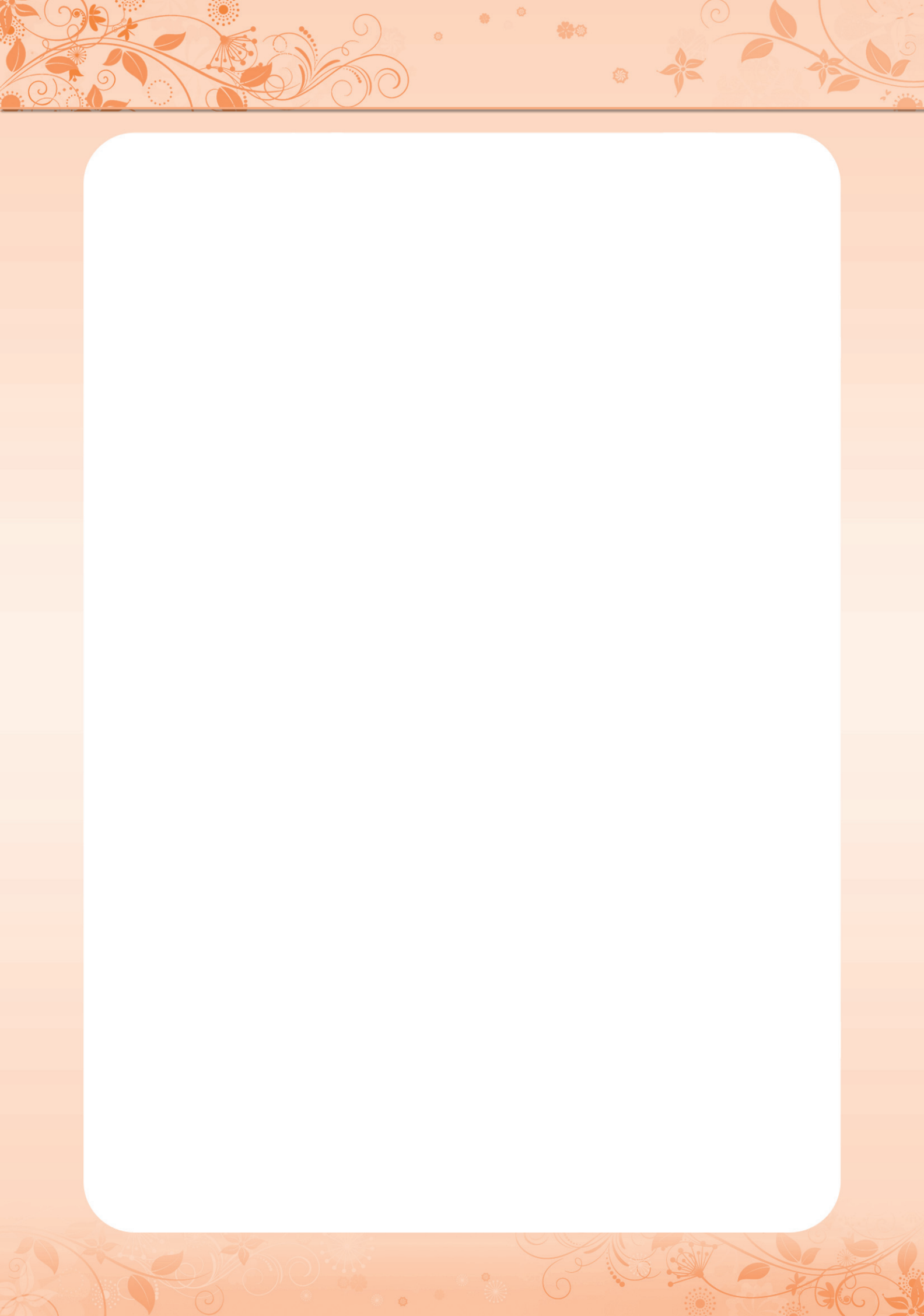
๑๐. ศิลจารึก เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยใด

- ก. ยุคหิน
- ข. ยุคโลหะ
- ค. สมัยก่อนประวัติศาสตร์
- ง. สมัยประวัติศาสตร์

*****

หน่วยย่อยที่ ๓
แผ่นดินไทยแผ่นดินทอง

แบบทดสอบก่อนเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยที่ ๙ ถิ่นไทยวิถีศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๓ แผ่นดินไทย แผ่นดินทอง

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. อาณาจักรสุโขทัยตั้งขึ้นใน พ.ศ. ไต และกษัตริย์พระองค์แรกคือใคร
  - ก. พ.ศ. ๑๗๙๓ พ่อขุนบานเมือง
  - ข. พ.ศ. ๑๗๙๒ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
  - ค. พ.ศ. ๑๗๘๑ พ่อขุนผาเมือง
  - ง. พ.ศ. ๑๗๙๐ พ่อขุนรามคำแหง
๒. กษัตริย์พระองค์สุดท้ายของอาณาจักรสุโขทัยคือใคร
  - ก. สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ ๔
  - ข. สมเด็จพระอินทราชา
  - ค. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑
  - ง. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
๓. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับไตรภูมิพระร่วง
  - ก. มีอิทธิพลต่อจิตใจและความเชื่อของผู้คนในสมัยนั้น
  - ข. เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ นรก สวรรค์
  - ค. เป็นวรรณคดีเล่มแรกของไทย
  - ง. พ่อขุนรามคำแหงทรงพระราชนิพนธ์
๔. สินค้าออกที่สำคัญของสุโขทัยคือข้อใด
  - ก. ข้าว
  - ข. เครื่องสังคโลก
  - ค. อาวุธ
  - ง. เครื่องเทศ
๕. จุดประสงค์ของสุโขทัยในการส่งทูตไปเยือนจีนคือข้อใด
  - ก. ต้องการรับวัฒนธรรมจากจีน
  - ข. ขอให้จีนช่วยปราบข้าศึก
  - ค. ติดต่อในด้านการค้าขาย
  - ง. ติดต่อขอพระพุทธรูปสังคโลก

๖. เมืองลูกหลวงในสมัยสุโขทัยตอนต้นคือเมืองใด
- เวียงจันทน์
  - เกาะตะมะ
  - บางฉลิ่ง
  - สระหลวง
๗. การที่พ่อขุนรามคำแหงให้ประชาชนมาร้องทุกข์ต่อพระองค์โดยตรง เกิดผลดีอย่างไร
- ทำให้ข้าราชการตั้งใจทำงาน
  - ทำให้ทราบปัญหาที่แท้จริง
  - ทำให้คดีความสิ้นสุดลง
  - ทำให้คดีความลดน้อยลง
๘. อาณาจักรสุโขทัยมีความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดในสมัยใด
- พระยาสิทธิ
  - พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
  - พระขุนบานเมือง
  - พ่อขุนรามคำแหง
๙. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยในการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย
- บ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์
  - ขอมเสื่อมอำนาจ
  - มีชาวต่างชาติช่วยเหลือ
  - มีผู้นำที่เข้มแข็ง
๑๐. ประโยชน์จากการทราบข้อมูลจากการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์คือข้อใด
- เกิดสำนึกในการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน
  - ทำให้สนุกสนานเพราะได้ทราบถึงอดีต
  - ช่วยให้ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องแม่นยำ
  - ทำให้ทราบถึงความเป็นไปที่มีความแตกต่างจากปัจจุบัน

*****

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนศึกษาใบความรู้ อธิบาย และบันทึกชื่อพระมหากษัตริย์ในกรุงสุโขทัย
ว่ามีกี่พระองค์ มีพระนามว่าอย่างไรบ้าง

๑. พระมหากษัตริย์ในกรุงสุโขทัยที่นักเรียนประทับใจมีพระนามว่าอย่างไร พร้อมบอกเหตุผล
ที่ประทับใจ

.....
.....
.....
.....
.....

๒. วรรณกรรมในสมัยสุโขทัย มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียนชั้นป.๔

ความเป็นมาและเหตุการณ์สำคัญ

จากการศึกษาร่องรอยทางโบราณและโบราณวัตถุ ศิลาจารึก และตำนานพงศาวดาร ก่อนปี พ.ศ. ๑๗๖๑ อำนาจของอาณาจักรขอมรุ่งเรืองมากในดินแดนสุวรรณภูมิ โดยเฉพาะตั้งแต่ประมาณ ปี พ.ศ. ๑๖๐๐ เป็นต้นมา จนถึงสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ บริเวณที่มีความสำคัญในบริเวณภาคเหนือ ตอนล่าง คือ

๑. **บริเวณเมืองศรีเทพ** กลุ่มแม่น้ำป่าสัก ซึ่งมีซากโบราณสถานเป็นปรางค์ที่สร้างด้วย ศิลาลงและอิฐ รวมทั้งเทวรูปศิลาลงหลายองค์ ที่เห็นได้ชัดว่าเป็นศิลปกรรมแบบเขมร

๒. **บริเวณเมืองสองแคว (พิษณุโลก)** ซึ่งปรากฏมีโบราณสถานเป็นศิลปกรรมแบบเขมร ได้แก่ พระปรางค์วัดจุฬามณี ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาลง

๓. **บริเวณเมืองสุโขทัย และเมืองศรีสัชนาลัย** ซึ่งมีโบราณสถานที่เป็นศิลปกรรมแบบเขมร คือ พระปรางค์วัดเจ้าจันทร์ พระปรางค์ ๓ องค์วัดพระพายหลวง ศาลตามาแดง และฐานพระปรางค์ วัดศรีสวาย เมืองเก่าสุโขทัย เป็นต้น

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ครอบครองสุโขทัยเป็นศูนย์กลางมีอำนาจอยู่แถบบริเวณลุ่มแม่น้ำยม และแม่น้ำปิงตอนล่าง ทรงมีโอรสสองพระองค์ คือ พ่อขุนบานเมือง ผู้พี่และพ่อขุนรามราชผู้น้อง ในขณะนั้นบ้านเมืองยังอยู่ในความไม่สงบ ยังมีผู้นำของกลุ่มชนอิสระอยู่อีกหลายกลุ่มที่คิดจะตั้งตัว เป็นใหญ่ ดังนั้น ในการรวบรวมกลุ่มชนต่าง ๆ เหล่านั้นเข้าด้วยกันจึงต้องมีการทำสงครามต่อสู้กัน ดังเช่นครั้งหนึ่งเมื่อพ่อขุนรามราช อายุได้ ๑๙ ปี ประมาณปี พ.ศ. ๑๘๐๐ ขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด ตีเมืองตาก ซึ่งเป็นเมืองอยู่ในอาณาเขตปกครองของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ครั้งนั้นพ่อขุนรามราชได้ช่วย พระราชบิดาออกสู้รบด้วย และสามารถชนะขุนสามชนได้ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์จึงได้ขนานนาม พ่อขุนรามราชว่า “พระรามคำแหง”

เมื่อขุนศรีอินทราทิตย์สิ้นพระชนม์พ่อขุนบานเมือง ได้ขึ้นครองราชย์ แต่อยู่ช่วงระยะสั้น ๆ ไม่ปรากฏเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ เมื่อพ่อขุนบานเมืองสิ้นพระชนม์ ในปี พ.ศ. ๑๘๒๒ พ่อขุนรามคำแหง จึงได้ครองราชย์ต่อมาและได้ทรงเป็นมหาราชพระองค์แรกของชนชาติไทย ในสมัย พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ถือได้ว่าเป็นยุคทองของสุโขทัย อาณาจักรสุโขทัยมีความเจริญรุ่งเรืองกว่า ในรัชกาลใด ๆ ในราชวงศ์พระร่วง ราชอาณาจักรแผ่ขยายไปอย่างกว้างขวาง

ใบความรู้สำหรับชั้นป. ๔

พระมหากษัตริย์ ในสมัยสุโขทัย

ลำดับที่	พระนาม	ปีที่ครองราชย์
๑	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (พ่อขุนบางกลางหาว)	พ.ศ. ๑๗๙๒
๒	พ่อขุนบานเมือง	ไม่ปรากฏปี - ๑๘๒๒
๓	พ่อขุนรามคำแหงมหาราช (พ่อขุนรามราช)	พ.ศ. ๑๘๒๒ - ๑๘๔๑
๔	พระยาเลอไทย	พ.ศ. ๑๘๔๑ - ไม่ปรากฏปี
๕	พระยাজัณณภูมิ	ไม่ปรากฏปี - ๑๘๙๐
๖	พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (ลิไทย)	พ.ศ. ๑๘๙๐ - ๑๙๑๗
๗	พระมหาธรรมราชาที่ ๒	พ.ศ. ๑๙๑๑ - ๑๙๔๒
๘	พระมหาธรรมราชาที่ ๓	พ.ศ. ๑๙๔๒ - ๑๙๖๒
๙	พระมหาธรรมราชาที่ ๔	พ.ศ. ๑๙๖๒ - ๑๙๘๑

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบความรู้สำหรับนักเรียนชั้น ป. ๔ ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

ปัจจัยที่เอื้อต่อการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย มี ๒ ด้าน คือ

๑. ปัจจัยภายใน

มีผู้นำที่เข้มแข็ง ในสมัยนั้นผู้นำคนไทยที่กล้าหาญมีสติปัญญาเฉียบแหลมและรอบคอบ ๒ คน ซึ่งเป็นสหายนกัน ได้แก่ พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราด และพ่อขุนบางกลางหาว เจ้าเมืองบางยาง ได้ร่วมกันรวบรวมคนไทยและกำลังเข้าต่อสู้กับขอมจนสามารถขับไล่ขอมไปได้

๑) **มีขวัญและกำลังใจดี** การที่คนไทยมีผู้นำที่เข้มแข็งมีความสามารถ ทำให้มีขวัญและกำลังใจดี มีความเชื่อมั่นว่าจะต่อสู้เอาชนะขอมได้ต่างก็มีความปรารถนาที่จะขับไล่ขอมออกไป เพื่อจะได้มีความเป็นอิสระและมีเอกราชสมบูรณ์ จึงได้ผนึกกำลังกันต่อสู้และเอาชนะขอมได้สำเร็จ

๒) **รักความเป็นอิสระ** คนไทยมีนิสัยรักอิสระไม่ชอบให้ผู้ใดกดขี่ข่มเหงบังคับ ดังนั้นเมื่อพ่อขุนบางกลางหาว และพ่อขุนผาเมืองได้ร่วมมือกันขับไล่ขอมเพื่อให้คนไทยได้รับอิสรภาพ จึงได้รับความร่วมมือร่วมใจจากชาวไทยทุกคนด้วยดี จนสามารถขับไล่ขอมและปลดปล่อยกรุงสุโขทัยเป็นอิสระได้ในที่สุด

๓) **บ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์** เมืองสุโขทัยเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร มีการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ และการจับสัตว์น้ำ ทำให้ผู้คนเข้ามาอาศัย ตั้งบ้านเรือนกันเป็นชุมชนที่ค่อนข้างหนาแน่น เมืองสุโขทัยจึงพร้อมด้วยเสบียงอาหาร และกำลังคน

๒. ปัจจัยภายนอก

๑) **ขอมมักจะรุกรานอาณาจักรอื่นๆ** ต้องทำสงครามเป็นเวลานาน โดยเฉพาะอาณาจักรจามปา กษัตริย์ขอมต้องทำสงครามยึดเยื่อหลายรัชกาล ต้องเสียกำลังคน เเสบียงทรัพยากรและขาดการทำนุบำรุงบ้านเมือง ต้องเผชิญปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย

๒) **การที่ขอมขยายอาณาเขตออกไปไกล** ทำให้ไม่สามารถออกไปไกล ทำให้ไม่สามารถรักษาอำนาจไว้ได้อย่างถาวร แม้จะแก้ปัญหา โดยตั้งเมืองใหญ่ให้เป็นศูนย์อำนาจ เช่น ลพบุรี สุโขทัย แต่การปกครองก็มิได้มีประสิทธิภาพ ในที่สุดก็รักษาอำนาจของตนในดินแดนชาติอื่นที่ตนยึดครองไว้ไม่ได้

๓) **การสร้างปราสาทหรือเทวสถานไว้ประดิษฐานศิวลึงค์** เพื่อการบูชาและการสร้างสาธารณูปโภคของกษัตริย์แต่ละพระองค์ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ขอมเสื่อมอำนาจ เพราะต้องใช้แรงงาน ใช้ทรัพยากร และเสบียงอาหารจำนวนมาก ความอ่อนแอทางเศรษฐกิจทำให้ต้องเก็บภาษีจากประชาชนมากขึ้น ประชาชนไม่ร่วมมือ อาณาจักรขอมจึงเสื่อมลง เปิดโอกาสให้คนไทยได้ร่วมกันกำจัดอำนาจอิทธิพลของขอมได้สำเร็จ

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org>>wiki>ประวัติศาสตร์ไทย

บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย - พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ หรือพระนามเต็ม **กัมรเตงอัญศรีอินทรบดินทราทิตย์** พระนามเดิม **พ่อขุนบางกลางหาว** (ไม่ใช่ กลางท่าว) ทรงเป็นปฐมวงศ์ราชวงศ์พระร่วงแห่งอาณาจักรสุโขทัย ครองราชสมบัติ ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๗๙๒

พระราชกรณียกิจ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์เมื่อครั้งยังเป็นพ่อขุนบางกลางหาวได้ร่วมกับ พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองรัตแห่งราชวงศ์ศรีนาวนำถุม รวมกำลังพลกัน กระทำรัฐประหาร ขอมสบาดโขลญลำพง โดยพ่อขุนบางกลางหาวตีเมืองศรีสขนาลัยและ เมืองบางขลงได้ และ ยกทั้งสองเมืองให้พ่อขุนผาเมือง ส่วนพ่อขุนผาเมืองตีเมืองสุโขทัยได้ ก็ได้มอบเมืองสุโขทัยให้ พ่อขุนบางกลางหาว พร้อมพระขรรค์ชัยศรีและพระนาม “ศรีอินทรบดินทราทิตย์” เป็นพระนาม ภายหลังได้กลายเป็น ศรีอินทราทิตย์ การเข้ามาครองสุโขทัยของพระองค์ ส่งผลให้ราชวงศ์พระร่วง เข้ามามีอิทธิพลในเขตนครสุโขทัยเพิ่มขึ้น ได้แผ่ขยายดินแดนกว้างขวางมากออกไป แต่เขตแดน เมืองสรลงสองแคว เป็นฐานกำลังของราชวงศ์ศรีนาวนำถุมอยู่ในกลางรัชสมัย ทรงมีสงครามกับ ขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด ทรงชนช้างกับขุนสามชน แต่ช้างทรงพระองค์ ได้ หนีตั้งคำในศิลาจารึกว่า “หนีญญาญพ่ายจแจ” ขณะนั้นพระโอรสองค์เล็ก ได้ชนช้างชนะขุนสามชน ภายหลังจึงทรงเฉลิม พระนามพระโอรสว่ารามคำแหง พระองค์ทรงเป็นผู้นำชนชาติไทย ต่อสู้กับอิทธิพลขอมในสุวรรณภูมิ ทรงได้ชัยชนะและประกาศอิสรภาพตั้งราชอาณาจักรสุโขทัยขึ้น

อาณาจักรสุโขทัย หรือ รัฐสุโขทัย (อังกฤษ : Kingdom of Sukhothai) เป็นอาณาจักรหรือรัฐในอดีตรัฐหนึ่ง ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำยม เป็นชุมชนโบราณมาตั้งแต่ยุคเหล็กตอนปลาย จนกระทั่งสถาปนาขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ในฐานะสถานีการค้าของรัฐละโว้ หลังจากนั้นราวปี ๑๘๐๐ พ่อขุนบางกลางหาวและพ่อขุนผาเมือง ได้ร่วมกันกระทำการยึดอำนาจจากขอมสบาดโขลญลำพง ซึ่งทำการเป็นผลสำเร็จและได้สถาปนาเอกราชให้สุโขทัยเป็นรัฐอิสระ และมีความเจริญรุ่งเรืองตามลำดับและเพิ่มถึงขีดสุดในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๓ ของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์กับนางเสือง พระเชษฐาองค์แรกสิ้นพระชนม์ตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหง ยังทรงพระเยาว์ พระเชษฐาองค์ที่สอง ทรงพระนามตามศิลาจารึกว่า “พระยาบานเมือง” ซึ่งได้เสวยราชย์ต่อจากพระราชบิดา และเมื่อสิ้นพระชนม์แล้วพ่อขุนรามคำแหงมหาราชก็เสวยราชย์แทนต่อมา

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้เมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ตัวหนังสือไทยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมีลักษณะพิเศษกว่าตัวหนังสือของชาติอื่นซึ่งขอยืมตัวหนังสือของอินเดียมาใช้ กล่าวคือ พระองค์ได้ทรงประดิษฐ์พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เพิ่มขึ้นให้สามารถเขียนแทนเสียงพูดของคำในภาษาไทยได้ทุกคำ กับทั้งได้นำสระและพยัญชนะมาอยู่ในบรรทัดเดียวกันโดยไม่ต้องใช้พยัญชนะซ้อนกัน ทำให้เขียนและอ่านหนังสือไทยได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

บุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย พระมหาธรรมราชาที่ ๑

พญาลิไทหรือพระยาลิไทหรือพระศรีสุริยพงศ์รามมหาราชหรือพระมหาธรรมราชาที่ ๑

พระราชประวัติ พระมหาธรรมราชาที่ ๑

พระยาลิไทเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๖ แห่งกรุงสุโขทัย พระมหากษัตริย์อาณาจักรสุโขทัย ราชวงศ์พระร่วงลำดับที่ ๕ ทรงเป็นพระโอรสพระยาเลอไทย (ครองราชย์ พ.ศ. ๑๘๘๗ - พ.ศ. ๑๙๑๙) เดิมทรงปกครองเมืองศรีสัชนาลัย ในฐานะองค์อุปราชหรือรัชทายาทเมืองสุโขทัย เมื่อปี พ.ศ. ๑๘๘๒ ต่อมาเมื่อพระยาเลอไทยเสด็จสวรรคตใน พ.ศ. ๑๘๘๔ พระยารังษีนาถมได้ขึ้นครองราชย์จนเสด็จสวรรคตใน พ.ศ. ๑๘๙๐ พระยาลิไทโดยต้องใช้กำลังทหารเข้ามายึดอำนาจ พระยาลิไทยกทัพมาแย่งชิงราชสมบัติได้ และขึ้นครองราชย์ใน พ.ศ. ๑๘๙๐ ทรงพระนามว่า พระศรีสุริยพงศ์รามมหาราชหรือพระมหาธรรมราชาในศิลาจารึกมักเรียกพระนามเดิมว่า “พญาลิไท” หรือเรียกย่อว่า พระมหาธรรมราชาที่ ๑

พระราชกรณียกิจ - พระมหาธรรมราชาที่ ๑

ทรงผนวชเมื่อ พ.ศ. ๑๙๐๕ ที่วัดป่ามะม่วง ทรงสร้างและบูรณะวัดมากมาย สร้างพระพุทธรูป เช่น พระพุทธชินสีห์ พระศรีศาสดาคือพระพุทธชินราช ปัจจุบันประดิษฐานที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ทรงแบ่งพระสงฆ์ออกเป็น ๒ ฝ่ายคือฝ่าย “คามวาสี” และฝ่าย “อรัญวาสี” ราษฎรได้ถวายพระนามว่า “พระมหาธรรมราชา” ทรงสร้างถนนพระร่วงตั้งแต่เมืองศรีสัชนาลัยผ่านกรุงสุโขทัยไปถึงเมืองนครชุม (กำแพงเพชร) บูรณะเมืองนครชุม สร้างเมืองสองแคว (พิษณุโลก) เป็นเมืองลูกหลวงด้านอักษรศาสตร์ทรงนิพนธ์หนังสือไตรภูมิพระร่วง เป็นงานนิพนธ์ที่เก่าแก่ที่สุดเรื่องหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย

วรรณกรรมในสมัยสุโขทัย

วรรณกรรมกรุงสุโขทัย ส่วนใหญ่จะเป็น การสวดตีวีรกรรม ศาสนา ปรัชญา ดังนี้

- **หลักศิลาจารึกหลักที่ ๑** หรือศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เมื่อพ่อขุนรามคำแหงมหาราชประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นแล้ว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จารึก ตัวอักษร ลงบนหลักศิลาจารึกหลักที่ ๑ นับว่าเป็นหลักแรกที่แสดง ถึงอักษรวิธีของภาษาไทย และเป็นวรรณกรรมที่แสดงถึงสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของอาณาจักรสุโขทัย

- **ไตรภูมิพระร่วง (เตภูมิกถา)** พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (พญาลิไท) เป็นผู้พระราชนิพนธ์ เมื่อ พ.ศ. ๑๘๘๘ โดยพระองค์มีพระราชประสงค์ ใช้เทศนาโปรดพระราชมารดาและสั่งสอนประชาชนของสุโขทัย วรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงจะบรรยายถึงภาพของนรก สวรรค์ สอนให้รู้จักบาปบุญ คุณโทษ รู้ชั่ว เกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ จากการทำความชั่ว

- **สุภาษิตพระร่วง** นับว่าเป็นวรรณกรรมที่มีค่ายิ่ง มีวัตถุประสงค์ที่จะสอนคน ให้มีความรู้ และการปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่น

- **ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์** มีวัตถุประสงค์คือให้คำแนะนำตักเตือนข้าราชการ สำนักฝ่ายใน ให้มีกริยามารยาทที่เหมาะสมกับ ศักดิ์ศรีของตนเอง เป็นการเชิดชูเกียรติยศของพระมหากษัตริย์

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

เพลงประกอบภาพ
เพลงการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

ทำนองเพลงแม่สะเรียง

ความเป็นมาของอาณาจักรสุโขทัย
ปรากฏไว้ในศิลาจารึกวัดศรีชุม
พ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมือง
รวมคนขับไล่พวกขอมสบาดโขลญลำพง
นำกำลังคนยึดสุโขทัย เมื่อได้ขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่า
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (จ้า)
ทรงเป็นปฐมราชวงศ์ของพระร่วง
ปกครองสุโขทัยรุ่งเรืองมีกษัตริย์ ๙ พระองค์
มีความอุดมสมบูรณ์ตอนบนของเจ้าพระยา
ทั้งด้านการค้า ปกครองเรื่อยมา มีสุชาติ ๒๑๒ ปี ก็เสื่อมไป

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเติมคำต่อไปนี้ให้ถูกต้องและได้ใจความสมบูรณ์

๑. กษัตริย์ที่สถาปนากรุงศรีอยุธยาคือ

ตอบ.....

๒. พระราชกรณียกิจที่สำคัญของพระองค์ (จากข้อที่ ๑) คือ

ตอบ .....

.....

.....

๓. ศิลปวัฒนธรรมของกรุงศรีอยุธยา จำนวน ๓ รายการ

๓.๑ .....

๓.๒ .....

๓.๓ .....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ (พระเชษฐาธิราช)

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ เป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ครองราชย์ พ.ศ. ๒๐๓๔ ถึง พ.ศ. ๒๐๗๒ ใน พ.ศ. ๒๐๕๔ โปรตุเกส ได้เข้ามาติดต่อกับกรุงศรีอยุธยา นับเป็นชาวตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับไทย ไทยจึงเริ่มเรียนรู้ศิลปวิทยาของชาวตะวันตกโดยเฉพาะด้านการทหาร ทำให้สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงพระราชนิพนธ์ตำราพิชัยสงครามของไทยได้เป็นครั้งแรก นอกจากนี้ทรงให้ทำสารบัญชี่ คือ การตรวจสอบจัดทำบัญชีไพร่พลทั้งราชอาณาจักร นับเป็นการสำรวจสำมะโนครัวครั้งแรก โดยทรงตั้งกรมสุรัสวดีให้มีหน้าที่สำรวจและคุมบัญชีไพร่พล

ทางด้านศาสนา

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ทรงสร้างวัดพระศรีสรรเพชญ์ไว้ในเขตพระราชฐานและให้หล่อพระศรีสรรเพชญ์ สูง ๘ วา หุ้มทองคำ ไว้ในพระมหาวิหารของวัดด้วย ในรัชสมัยนี้อยุธยาและล้านนายังเป็นคู่แข่งกันเช่นเดิมเนื่องจากกษัตริย์ล้านนา คือ พระเมื่อกแก้ว (ครองราชย์ พ.ศ. ๒๐๓๘ - ๒๐๖๘) พยายามขยายอาณาเขตลงมาทางใต้ จนถึง พ.ศ. ๒๐๖๕ มีการตกลงเป็นไมตรีกันสงครามจึงสิ้นสุดลง

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org>wiki>ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นโอรสของสมเด็จพระมหาธรรมราชา กับพระวสุทิภักษัตริย์ ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๐๙๘ ที่เมืองพิษณุโลก เมื่อพระชนมายุได้ ๙ พรรษา ทรงถูกส่งไปเป็นตัวประกันที่กรุงหงสาวดี เพราะพม่ายึดเมืองพิษณุโลกได้ ทรงได้รับการเลี้ยงดูในฐานะพระราชบุตรบุญธรรมเป็นเวลา ๗ ปี จน พ.ศ. ๒๑๑๒ กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า พระมหาธรรมราชา ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกษัตริย์ ของกรุงศรีอยุธยาในฐานะเมืองขึ้นของกรุงหงสาวดี และอนุญาตให้พระนเรศวร กลับกรุงศรีอยุธยา และได้รับการสถาปนาให้เป็นเจ้าเมืองพิษณุโลกมีตำแหน่งเป็นอุปราช ระหว่างนั้นทรงทำสงครามกับเขมรและพม่า เพื่อป้องกันอยุธยา พระเจ้าหงสาวดีเห็นดังนี้ จึงคิดกำจัดพระนเรศวร แต่พระองค์ทรงทราบจึงทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง พ.ศ. ๒๑๓๓ สมเด็จพระธรรมราชาสวรรคต พระนเรศวรเสด็จขึ้นครองราชย์ พระราชภารกิจของพระองค์ ได้แก่ การทำศึกสงครามครั้งสำคัญคือ สงครามยุทธหัตถี ที่ทรงรบกับพม่าที่ตำบลหนองสาหร่าย ซึ่งพระองค์ทรงมีชัยชนะถือเป็นพระเกียรติสูงสุด ตลอดระยะเวลา ๑๕๐ ปี กรุงศรีอยุธยาไม่ถูกรุกรานจากพม่าอีก สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวางครอบคลุมทั้งล้านนา ล้านช้าง ไทใหญ่ และกัมพูชา รวมถึงพม่า ครั้งสุดท้ายคือ การเดินทัพไปตีเมืองอังวะ ซึ่งพระองค์ประชวร และสวรรคตที่เมืองหาง ใน พ.ศ. ๒๑๔๘ พระชนมายุได้ ๕๐ พรรษา เสวยราชสมบัติได้ ๑๕ ปี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงเป็นวีรกษัตริย์ ที่ได้รับการจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ในฐานะผู้กอบกู้เอกราชให้แก่กรุงศรีอยุธยา ประชาชนชาวไทยจึงยกย่องพระองค์ให้เป็น **มหาราช** พระองค์หนึ่ง

ที่มา : <http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

พระราชประวัติ

สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง กับ พระอัครมเหสี ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๑๓๕ ได้รับการศึกษาทั้งด้านวิชาการ การกีฬา การล่าสัตว์ การขี่ม้า ขี่ช้าง และการแข่งเรือ เมื่อ พ.ศ. ๒๑๔๘ พระเจ้าปราสาททอง ประชวรหนักจึงทรงมอบราชสมบัติให้เจ้าฟ้าชาย พระโอรสองค์โต เจ้าฟ้าชายครองราชย์ได้หนึ่งปีก็ถูกปลงพระชนม์โดยพระศรีสุธรรมราชา จากนั้นพระศรีสุธรรมราชา ก็ขึ้นครองราชย์ และแต่งตั้งให้พระนารายณ์เป็นพระมหาอุปราชวังหน้า หลังจากนั้นพระนารายณ์ก็ได้ปลงพระชนม์สมเด็จพระศรีสุธรรมราชา เนื่องจากสมเด็จพระศรีสุธรรมราชา คิดจะเอาเจ้าฟ้าหญิงศรีสุพรรณหรือพระกนิษฐภคินี ร่วมพระชนนีของพระนารายณ์มาเป็นพระชายา พระนารายณ์ก็เสด็จขึ้นครองราชย์ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ ลำดับที่ ๔ ของพระราชวงศ์ปราสาททอง ใน พ.ศ. ๒๑๔๙ ขณะพระชนมายุได้ ๒๕ พรรษา ทรงพระนามว่าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ หรือสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสรรเพชญ์

พระราชกรณียกิจที่สำคัญ

- การลดส่วยและงดเก็บภาษีอากรจากราษฎรเป็นเวลา ๓ ปีเศษ
- การประกาศใช้กฎหมายพระราชกำหนดและกฎหมายเพิ่มเติมลักษณะรับฟ้อง
- การส่งเสริมงานด้านวรรณกรรม หนังสือที่แต่งในสมัยนี้ เช่น สมุทรโฆษคำฉันท์ โคลง ทศรถสอนพระราม โคลงพาลี-สอนน้อง โคลงราชสวัสดิ์ เพลงยาวบางบท วรรณกรรมชิ้นสำคัญ คือ โคลงเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนารายณ์ นับเป็น ยุคทองแห่งวรรณกรรม ของไทยยุคหนึ่ง
- การทำศึกสงครามกับเชียงใหม่และพม่า พ.ศ.๒๒๐๓ ได้อัญเชิญพระพุทธสิหิงค์ ลงมา ออยุธยาด้วย
- ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เจริญรุ่งเรืองมาทั้งประเทศตะวันออก เช่น จีน อินเดีย และประเทศตะวันตกที่สำคัญ ได้แก่ โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ และฝรั่งเศส ได้รับการยกย่องว่า ทรงป็น **มหาราช** พระองค์หนึ่ง

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

ศิลปวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยา

ลักษณะของศิลปวัฒนธรรมในสมัยอยุธยา แบ่งได้หลายประเภท โดยสรุปลักษณะแต่ละประเภท ดังนี้ศิลปกรรมสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ประณีตศิลป์ วรรณกรรม ประเพณี พระพุทธศาสนา

ประณีตศิลป์ งานประณีตศิลป์สมัยอยุธยาถือได้ว่ามีความเจริญถึงขีดสุดเหนือกว่าศิลปะแบบอื่นๆ งานประณีตศิลป์ที่เกิดขึ้นมีหลายประเภท เช่น

เครื่องไม้จำหลัก ได้แก่ ตู้พระธรรม ธรรมาสน์ พระพุทธรูป บานประตู หน้าต่าง หน้าบันพระอุโบสถ ตู้เก็บหนังสือ

ลายรดน้ำ คือการนำทองมาปิดลงบนรักสีดำบนพื้นที่เขียนภาพหรือลวดลายแล้วรดน้ำล้างออก นิยมใช้ในบานประตูโบสถ์วิหาร ตู้พระธรรม ตู้ใส่หนังสือ เป็นต้น

การประดับมุกได้มาจากจีน แต่ได้ปรับให้เป็นลวดลายอย่างไทย พบในบานประตูที่วิหารพระพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น

เครื่องเบญจรงค์ เป็นการออกแบบลวดลายบนเครื่องเคลือบถ้วยชามด้วยสี ๕ สี คือ สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีขาว สีดำ และสีน้ำเงิน ลวดลายที่ใ้ใช้มักเป็นลายกันขุด หรือลายก้านแย่ง หรือใช้รูปตกแต่ง เช่น เทพนมสิงห์ ลายกนก กินรี กิณนร นรสิงห์ เป็นต้น

เครื่องทองประดับ มีทั้งเครื่องทองรูปพรรณ เครื่องราชูปโภคของพระมหากษัตริย์ เครื่องทองประดับ อัญมณี ทองกร เป็นต้น

ลายปูนปั้น คือลวดลายที่ปั้นด้วยปูนเพื่อประดับตกแต่งตามส่วนต่างๆ ของหน้าบันประตู เจดีย์ และปราสาท ได้รับอิทธิพลทั้งจากขอมและตะวันตก เช่น ที่วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดตะเวต์ วัดพระราม วัดภูเขาทอง เป็นต้น

วัฒนธรรมสมัยอยุธยา

การแต่งกายสมัยอยุธยา (สมัยที่ ๑)
ภาพเขียนเลียนแบบจากพงศาวดาร คุโรวาท
(๒๕๓๕ : ๕๕)

การแต่งกายสมัยอยุธยา (สมัยที่ ๒)

บัตรภาพสำหรับศึกษา เรื่องการแต่งกาย ๔ สมัย ของกรุงศรีอยุธยา

การแต่งกายสมัยอยุธยา (สมัยที่ ๓)
พ.ศ. ๒๑๗๓ - พ.ศ. ๒๒๗๕

การแต่งกายสมัยอยุธยา (สมัยที่ ๔)
สมัยที่ ๔ พ.ศ. ๒๒๗๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๑๐

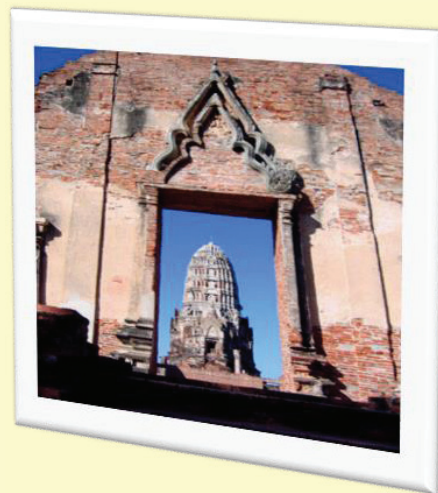
ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

เพลงประกอบการเรียน

เพลงอยุธยารำลึก

อยุธยาเมืองเก่าของเราแต่ก่อน
จิตใจอาวรณ์มาเล่าสู่กันฟัง
อยุธยาแต่ก่อนนี้ยัง
เป็นดังเมืองทอง ของพี่น้องเผ่าพงศ์ไทย
เดี่ยวนี้ซีเป็นเมืองเก่า
ชาวไทยแสนเศร้า ถูกข้าศึกรุกราน
ชาวไทยทุกคนหัวใจร้าวราน
ข้าศึกเผ่าพลาญ แหกลาญวอดวาย
เราชนชั้นหลังมองแล้วเศร้าใจ
อนุสรณ์เตือนให้ชาวไทยจงมั่น
สมัครสมานร่วมใจกันสามัคคี
คงจะไม่มีใครกล้ามาราวีชาติไทย
(ซ้ำทั้งเพลง)

ใบงานที่ ๐๑

คำชี้แจง นักเรียนเขียนชื่อพระมหากษัตริย์ของราชวงศ์จักรีต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

รัชกาลที่ ๑ .....

รัชกาลที่ ๒ .....

รัชกาลที่ ๓ .....

รัชกาลที่ ๔ .....

รัชกาลที่ ๕ .....

รัชกาลที่ ๖ .....

รัชกาลที่ ๗ .....

รัชกาลที่ ๘ .....

รัชกาลที่ ๙ .....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้น ป.๔ - ๖

การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อครั้งยังดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก ทรงเลิกทัพกลับจากกรุงกัมพูชาเพราะในกรุงธนบุรี เกิดการจลาจลเมื่อถึงกรุงธนบุรีบรรดาขุนนางน้อยใหญ่ทั้งหลายก็พากันอ่อนน้อมยอมสวามิภักดิ์ เรียกร้องให้แก้ไขวิกฤตการณ์ อันเชิญให้พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินไทยสืบต่อไป เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๓๒๕ เป็นรัชกาลที่ ๑ แห่งราชวงศ์จักรี (นับเป็นวันเริ่มต้นแห่งราชวงศ์จักรี ทางราชการจึงกำหนดให้วันที่ ๖ เมษายน ของทุกปี เป็นวันจักรี เพื่อระลึกถึงวันแห่งการสถาปนาราชวงศ์จักรี)

รัชกาลที่ ๑ ทรงเห็นว่าก่อนจะประกอบพิธีปราบดาภิเษกเป็นกษัตริย์ ควรย้ายราชธานีไปอยู่ปากตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยบริเวณที่ทรงเลือกที่จะสร้างพระราชวังนั้น เคยเป็นสถานีการค้าขายกับชาวต่างประเทศในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีนามเดิมว่า “บางกอก” ขณะนั้นเป็นที่อยู่อาศัยของชาวจีน ทรงให้ชาวจีนย้ายไปอยู่ตำบลสำเพ็ง แล้วโปรดเกล้าฯ ให้สร้างรั้วไม้แทนกำแพงขึ้นและสร้างพลับพลาไม้ขึ้นชั่วคราว หลังจากนั้น ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๓๒๕ ขณะที่พระองค์ทรงมีพระชนมายุได้ ๔๕ พรรษา ได้ทรงประกอบพิธีปราบดาภิเษกขึ้นเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี ทรงพระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี” แต่ในสมัยปัจจุบันผู้คนนิยมเรียกพระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” และทรงสถาปนาตำแหน่งวังหน้า (กรมพระราชวังบวรสถานมงคล) และตำแหน่งวังหลัง (กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงได้รับอัญเชิญขึ้นครองราชย์ ในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๓๒๕ แต่ในขณะนั้นยังไม่ได้สร้างพระราชวังใหม่ จึงทรงประทับในพระราชวังเดิมไปก่อน ต่อมาเมื่อก่อสร้างพระบรมมหาราชวังและราชธานีแห่งใหม่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาเสร็จในปี พ.ศ.๒๓๒๘ ก็โปรดฯ ให้มีการสมโภชน์พระนครและกระทำพิธีปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์อีกครั้ง พระราชทานนามพระนครใหม่นี้ว่า “กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพนพรัตน์ ราชธานีบุรีรมย์อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมานอวตาลสถิต สักกะทิตตยวิษณุกรรมประสิทธิ์” หรือที่คนยุคปัจจุบันนิยมเรียกว่า “กรุงรัตนโกสินทร์” นั่นเอง (ครั้งในสมัยแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) ทรงเปลี่ยนสร้อยที่ว่า “บวรรัตนโกสินทร์” เป็น “อมรรัตนโกสินทร์” นอกนั้นก็เดิม) ในบริเวณพระบรมมหาราชวัง ได้สร้างวัดพระแก้ว (วัดพระศรีรัตนศาสดาราม) เป็นวัดที่ใช้ประกอบพระราชพิธีทางศาสนา เป็นวัดที่ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ เมื่อสร้างพระนครเสร็จสมบูรณ์ ได้มีการอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานที่วัดนี้ พระราชทานนามให้ใหม่ว่า **พระพุทธมหายานีรัตนปฏิมากร**

พระมหากษัตริย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ราชวงศ์

รัชกาล ที่	พระนาม	พ.ศ. / ระยะเวลา
๑.	สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (ทองด้วง)	พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๕๒ (๒๗ ปี)
๒.	สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (เจ้าฟ้าฉิม)	พ.ศ. ๒๓๕๒-๒๓๖๗ (๑๕ ปี)
๓.	สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (โอรสสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)	พ.ศ. ๒๓๖๗-๒๓๙๔ (๒๗ ปี)
๔.	สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (โอรสสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย)	พ.ศ. ๒๓๙๔- ๒๔๑๑ (๑๗ ปี)
๕.	สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (โอรสสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)	พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓ (๔๒ ปี)
๖.	สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (โอรสสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)	พ.ศ. ๒๔๕๓-๒๔๖๘ (๑๕ ปี)
๗.	สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (โอรสสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)	พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๗๗ (๙ ปี)
๘.	สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล (โอรสสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์)	พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๘๙ (๑๒ ปี)
๙.	สมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (โอรสสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์)	พ.ศ. ๒๔๘๙ - ปัจจุบัน

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

บัตรภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ๙ รัชกาล ชั้น ป.๔ - ๖

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

พัฒนาการด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของไทย

ศิลปะรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ เป็นต้นมา (พ.ศ. ๒๓๙๔ - ปัจจุบัน)

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ศิลปะไทยอยู่ในช่วงการปรับตัวระหว่างรูปแบบตามประเพณีนิยมกับศิลปะทางตะวันตกของยุโรป แม้ว่ายังมีการสร้างศิลปะตามแบบประเพณีนิยมอยู่บ้าง แต่ไม่มากเท่าตอนต้นสมัยรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อเจ้านายและขุนนางชั้นสูงออกไปศึกษาในประเทศตะวันตก พระมหากษัตริย์เสด็จประพาสประเทศในเอเชียและประเทศทางยุโรป รวมทั้งการจ้างชาวตะวันตกที่เป็นสถาปนิก จิตรกร ประติมากร และนักวิชาการทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เข้ามาทำงานในเมืองไทย ศิลปะแบบตะวันตกเริ่มฝังรากลงในสังคมและวัฒนธรรมไทย ทำให้เกิดการพัฒนาแนวความคิดและวิธีการแสดงรูปแบบทางศิลปกรรมทุกด้าน ดังนี้

๑. สถาปัตยกรรม รูปแบบสถาปัตยกรรมเปลี่ยนแปลงไปมากในสมัยรัชกาลที่ ๔ เริ่มด้วยราชสำนักหันความนิยมไปสู่รูปแบบฝ่ายตะวันตกแทนรูปแบบศิลปะของจีน กระบวนการช่างศิลปะอย่างยุโรป ก็ได้แพร่หลายออกไปสู่วัดวาอาราม และวังเจ้านายในท้องที่ต่าง ๆ รอบกรุง ตลอดจนต่างจังหวัด

หลังจากการฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๑๐๐ ปี ในพ.ศ. ๒๔๒๕ แล้ว การบริหารประเทศส่วนใหญ่ก้าวเข้าสู่ภาวะของการรับอารยธรรมตะวันตกอย่างเต็มที่ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ ทรงพัฒนาประเทศทางด้านสาธารณประโยชน์ของสังคมทางวัตถุเป็นหลักใหญ่เพื่อให้ประเทศเจริญก้าวหน้าทันอารยประเทศ ขณะที่ค่านิยมตะวันตกมีมากขึ้น การแสวงหาเอกลักษณ์ใหม่ด้านสถาปัตยกรรมไทยก็เกิดขึ้นพร้อมๆกัน

ความพยายามจะรักษาสถาปัตยกรรมที่เป็นศิลปะแบบไทยยังคงมีอยู่บ้างเห็นได้จากพระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์กลางสระน้ำที่พระราชวังบางปะอิน

สถาปัตยกรรมไทย

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

จิตรกรรมฝาผนังพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

๒. ประติมากรรม ตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา ประติมากรรมที่สร้างขึ้นจะได้รับอิทธิพลศิลปะตะวันตก แม้แต่การปั้นพระพุทธรูปให้เหมือนมนุษย์ยิ่งขึ้น

งานประติมากรรมอื่น ๆ มักจะเป็นงานจำหลักหินอ่อนหรือหล่อสำริดส่งมาจากยุโรป ถือเป็น การเริ่มรับแบบอย่างการปั้นภาพเหมือนและอนุสาวรีย์ตะวันตก

๓. จิตรกรรม นับจากสมัยรัชกาลที่ ๔ จิตรกรรมไทยได้รับอิทธิพลของศิลปะตะวันตกเข้ามา ผสมผสานทำให้เกิดศิลปะรูปแบบใหม่ กล่าวคือได้มีการนำวิทยาการสมัยใหม่ของตะวันตกในการสร้างภาพ มนุษย์ที่เน้นความเหมือนจริงมาผนวกเข้ากับวิทยาการของไทยที่เขียนภาพแบบอุดมคติ งานเหล่านี้ มีให้เห็นอยู่ในจิตรกรรมฝาผนังของ **ขรัวอินโข่ง** จิตรกรเอกสมัยรัชกาลที่ ๔

ประติมากรรมวัดพนม

วัดพระแก้ว

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ป.๔-๖

๔. **นาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์** กลุ่มชาวไทยมุสลิมที่ถูกกวาดต้อนมาจากภาคใต้เข้ามาในเมืองหลวงเนื่องมาจากสงครามในหัวเมืองมลายูตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๕ ได้นำธรรมเนียมการสวดขับบูชาพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า มีกลองรำมะนาตีเป็นจังหวะประกอบ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่รับจากมลายูเข้ามาด้วย ต่อมาการสวดเปลี่ยนวัตถุประสงค์ไปเป็นเพื่อความบันเทิง เมื่อมีงานรื่นเริง พวกผู้ชายมักนั่งล้อมวงกันตีกลองรำมะนาประกอบการสวดขับเพลงมลายูประชันกันครึกครื้นที่เรียกว่า **ตจิก** ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ตจิก เริ่มมีคำร้องเป็นภาษาไทย จากนั้นจึงมีการแสดงที่พลิกแพลงและพัฒนาเป็น **ลิเก** ซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา

ในสมัยนี้ แนวคิดและวิถีชีวิตของคนตะวันตกได้แพร่ขยายเข้ามาในเมืองไทยมากขึ้น จึงมีการเปลี่ยนแปลง ตัดทอนนาฏศิลป์และดนตรีไทยให้กระชับขึ้น

๕. **วรรณกรรม** ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากขึ้นเรื่อยๆ สมัยรัชกาลที่ ๔ ใน พ.ศ. ๒๔๐๕ หม่อมบริดเลย์ผู้ริเริ่มธุรกิจการพิมพ์ในเมืองไทย ได้ซื้อลิขสิทธิ์หนังสือเรื่องนิราศลอนดอน ของ หม่อมราโชทัยเพื่อนำไปพิมพ์จำหน่าย นับเป็นการซื้อขายลิขสิทธิ์วรรณกรรมครั้งแรกของประเทศไทย

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทในบรมมหาราชวัง

พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์

ผ้าลายไทย

นาฏศิลป์ไทย

ใบความรู้ วัฒนธรรมอาหารไทย

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นี้มีการพัฒนาศิลปการประกอบอาหารที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งรสชาติ กลิ่น สี ตลอดจนการตกแต่งให้สวยงาม ซึ่งหลักฐานปรากฏชัดจากพระราชนิพนธ์ กาพย์เห่เรือชมเครื่องคาว หวาน ซึ่งได้บรรยายให้เห็นลักษณะของอาหารไทยในราชสำนักที่มีการปรุงกลิ่น และรสอย่างประณีต และให้ความสำคัญต่อรสชาติอาหารเป็นพิเศษ สำหรับรายการอาหารคาวที่ได้รับการบันทึกไว้ เป็นแกงประเภทต่างๆ ยาหลายประเภท เครื่องจิ้ม เช่น แกงมัสมั่น แกงบวน ยาใหญ่ หมูกระจกกับน้ำพริก ส่วนอาหารหวานส่วนใหญ่ทำด้วยแป้งและไข่ เช่น ขนมผิง ลำเจียก บัวลอย เป็นต้น และมีการประยุกต์อาหารไทยเป็นอาหารว่าง เช่น หมูแนม ลำเตี้ย หม่อม รังนก เป็นต้น

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

อาณาเขตของกรุงรัตนโกสินทร์

พื้นที่ของกรุงรัตนโกสินทร์มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๕.๘ ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น ๓ บริเวณประกอบด้วย

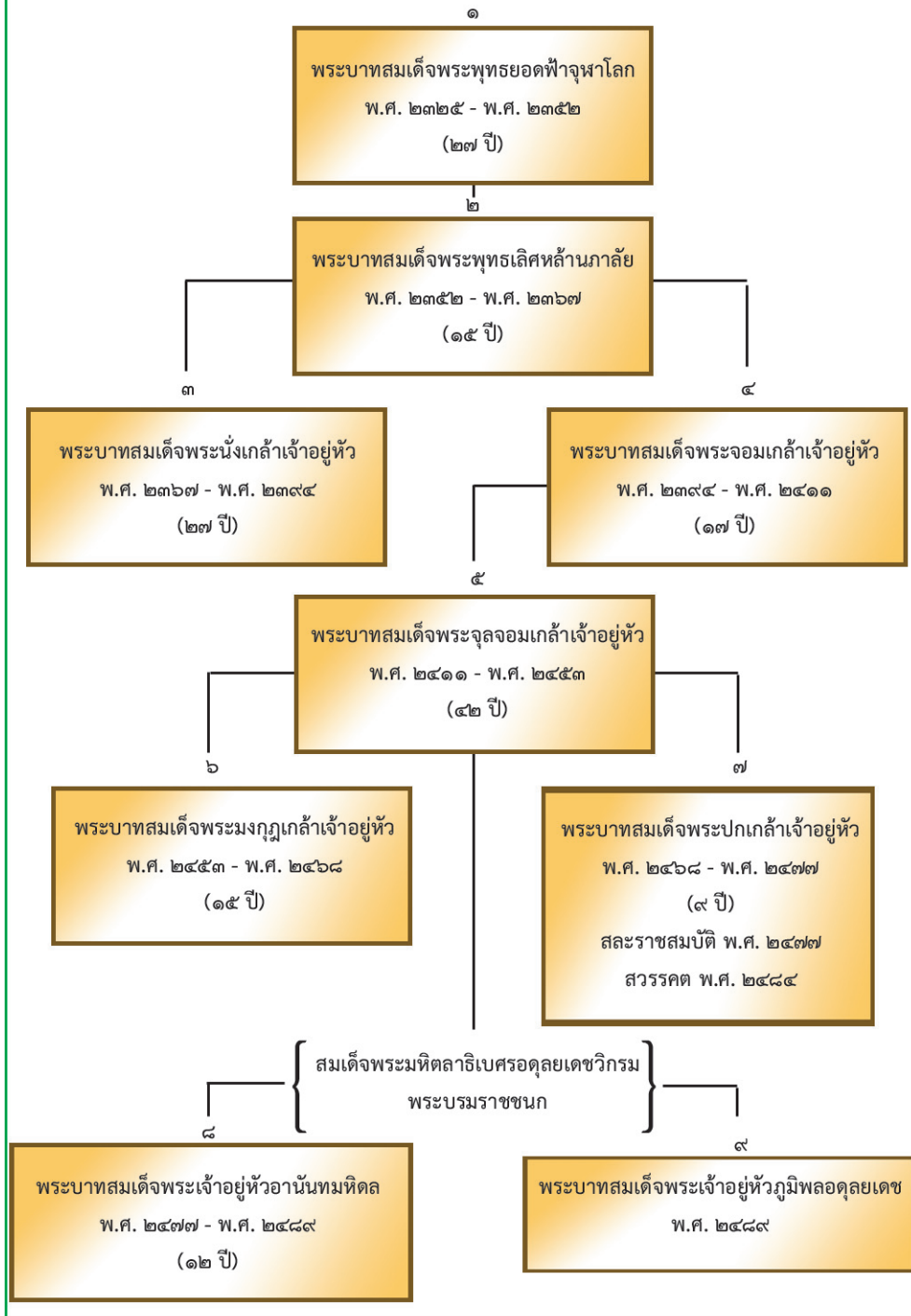
บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน คือบริเวณที่มี อาณาเขตล้อมรอบ ด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา และคลองคูเมืองเดิม (คลองหลอด) มีเนื้อที่ประมาณ ๑.๘ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในท้องที่ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นนอก คือบริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยคลองคูเมืองเดิม แม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศเหนือ คลองรอบกรุง (คลองบางลำพู-คลองโอ่งอ่าง) และแม่น้ำเจ้าพระยา ทางด้านทิศใต้ มีเนื้อที่ประมาณ ๒.๓ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงชนะสงคราม แขวงบวรนิเวศ แขวงสำราญราษฎร์ แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ แขวงเสาชิงช้า แขวงราชบพิธ แขวงตลาดยอด และ แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร บริเวณฝั่งธนบุรี ตรงข้ามบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ คือบริเวณที่มีอาณาเขตล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางยี่ขัน ซอยวัดดาวดึงษ์ ซอยวัดดุสิตาราม คลองขมจิ้น คลองบางกอกน้อย คลองบ้านขมิ้น คลองวัดอรุณ คลองบางกอกใหญ่ ซอยวัดกัลยาณ์ ถนนเทศบาลสาย ๑ และซอยสมเด็จพระเจ้าพระยา ๑ มีเนื้อที่ประมาณ ๑.๗ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในท้องที่แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด แขวงอรุณอมรินทร์ แขวงศิริราช เขตบางกอกใหญ่ แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี และแขวงสมเด็จพระเจ้าพระยาเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org>wiki>ประวัติศาสตร์ไทย>

แผนภูมิแสดงลำดับการสืบสันตติวงศ์ พระมหากษัตริย์สมัยรัตนโกสินทร์

บุคคลสำคัญสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีพระนามเดิมว่า **ด้วง** ประสูติในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๒๗๙ พระบิดามีพระนามเดิมว่า ทองดี พระมารดาชื่อ หยก เมื่อทรงมีพระชันษา ๒๑ พรรษา ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ๓ เดือน เมื่อลาสิกขา ก็ทรงเข้ารับราชการในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ครั้นถึงแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ทรงได้รับตำแหน่งเป็นหลวงยกกระบัตรประจำเมืองราชบุรี พระองค์ทรงมีความชำนาญในการรบอย่างยิ่ง จึงได้รับ พระราชทานปูนบำเหน็จความดีความชอบ ให้เลื่อนเป็นพระราชวรินทร์ พระยาอภัยรณฤทธิ์ พระยามราชว่าที่สมุหนายก เจ้าพระยาจักรี และในที่สุดได้เลื่อนเป็นเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก เมื่อทรงตีได้เวียงจันทน์ พระองค์ได้อัญเชิญพระพุทธรูปมณฑปรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) จากเมืองจันทน์ มายังกรุงธนบุรีด้วย ต่อมาเกิดเหตุจลาจลได้สำเร็จ ข้าราชการและประชาชนจึงอัญเชิญเป็นพระมหากษัตริย์แทนสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

พระราชกรณียกิจ

- ให้ชำระกฎหมายให้สอดคล้องกับยุคสมัยของบ้านเมือง คือ กฎหมายตราสามดวง
- รวมถึงการชำระพระพุทธศาสนาให้บริสุทธิ์อันเป็นเครื่องส่งเสริมความมั่นคงของกรุงรัตนโกสินทร์
- นอกจากนี้พระองค์ยังคงทรงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ทั้งด้านวรรณกรรมที่ทรงแสดงพระปรีชาสามารถ ในการประพันธ์ โดยพระราชนิพนธ์ บทละครเรื่องรามเกียรติ์ บทละครเรื่องอุณรุท บทละครเรื่องอิเหนา บทละครเรื่องดาหลัง เพลงยาวรบพม่าที่ท่าดินแดง นอกจากนี้ด้านวรรณกรรมแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชยังทรงส่งเสริมศิลปะด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และนาฏกรรม
- ภายหลังจากที่ครองกรุงรัตนโกสินทร์เพียง ๓ ปี ได้เกิดศึกพม่ายกทัพมาตีเมืองไทย พระองค์ทรงจัดกองทัพต่อสู้จนทัพพม่าแตกพ่าย ยังความเป็นเอกราชให้กับแผ่นดินไทยมาจนทุกวันนี้ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นต่อพสกนิกรชาวไทย เป็น มหาราช อีกพระองค์หนึ่งในประวัติศาสตร์ไทยและทรงเป็นปฐมบรมกษัตริย์แห่งราชจักรีวงศ์ ที่ปกครองบ้านเมืองให้เกิดความสงบสุขจวบจนปัจจุบัน

ที่มา :<http://ht.m.wikipedia.org/wiki/ประวัติศาสตร์ไทย>

ใบงานที่ ๐๑

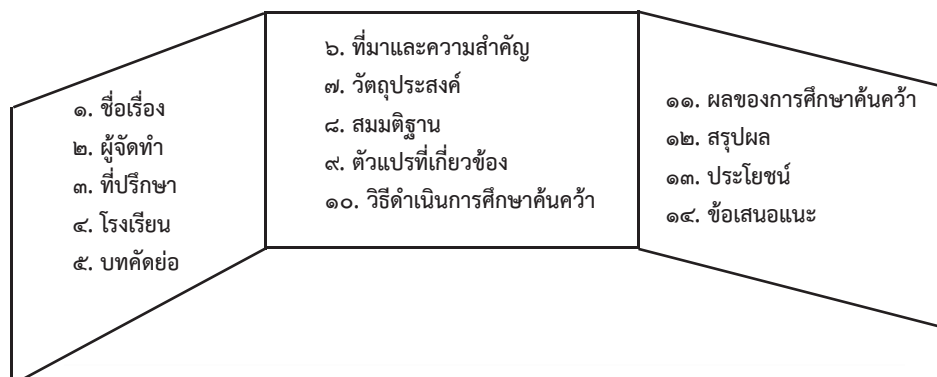
ใบงานระดับชั้นป. ๔ - ๖

คำชี้แจง นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติตามระดับชั้น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (ประเภทสำรวจ) แบ่งเนื้อหา ดังนี้

- ➔ ระดับชั้นป. ๔ ทำโครงการพระมหากษัตริย์สมัยกรุงสุโขทัย
- ➔ ระดับชั้นป. ๕ ทำโครงการพระมหากษัตริย์สมัยอยุธยา
- ➔ ระดับชั้นป. ๖ ทำโครงการพระมหากษัตริย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

หัวข้อสำหรับจัดทำ คือ

๑. ชื่อเรื่อง/ปัญหา/ความเป็นมา
๒. ความสำคัญ/ความเป็นมาของปัญหา
๓. วัตถุประสงค์
๔. สมมติฐาน
๕. วิธีการศึกษาค้นคว้า
๖. ผลการศึกษา และอภิปรายผล
๗. ประโยชน์และข้อเสนอแนะ
๘. ความรู้สึกต่อการจัดทำโครงการเรื่องที่รับผิดชอบ
๙. เอกสารอ้างอิง
๑๐. ประเมินผลโครงการ

ใบงานที่ ๐๒

คำชี้แจง นักเรียนเติมคำตอบที่ถูกที่สุดในช่องว่างต่อไปนี้

๑. โครงการ หมายถึง.....
 .....

๒. โครงการแบ่งเป็น.....ประเภท
 ได้แก่
 .....

..... การจัดทำโครงการจำเป็นต้องมีความรู้ นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้
 ที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการได้โดยวิธีใดบ้าง

ค้นคว้าหาความรู้จาก

- ๑.....
- ๒.....
- ๓.....
- ๔.....
- ๕.....
- ๖.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียนชั้น ป.๔ - ป.๖

โครงการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องราวที่ผู้เรียนมีความสนใจ และเกิดปัญหาข้อสงสัยในการค้นคว้าหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

๑. โครงการตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ คือ โครงการวิชาต่าง ๆ แยกตามรายวิชา

๒. โครงการตามความสนใจ คือ โครงการที่บูรณาการวิชาต่าง ๆ และสาระการเรียนรู้เข้าไว้ด้วยกัน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีลักษณะที่เป็นการนำศาสตร์ต่าง ๆ มารวมกัน เช่น พุทธศาสนา เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง โดยที่จะทำการบูรณาการเนื้อหาของสาระต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน โดยจะมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ สาระการเรียนรู้ ลักษณะโครงการตามสาระการเรียนรู้ แบ่งออกเป็นประเภท ๔ ประเภท คือ

๑. โครงการสำรวจ

เป็นโครงการที่ศึกษาค้นคว้าโดยการสำรวจรวบรวมข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภายใต้ประเด็นหัวข้อที่จะศึกษา และต้องนำข้อมูลที่ได้ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงผลการศึกษาที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมข้อมูล ซึ่งในการนำเสนอโครงการประเภทนี้ อาจจะออกมาในรูปแบบของ ตาราง แผนภูมิ แผนผัง กราฟ เป็นต้น เช่น การสำรวจทัศนคติของนักเรียนต่อการเข้าวัด สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติท้องถิ่นของเรา สำรวจความคิดเห็นเยาวชนไทยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้าน

๒. โครงการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง

เป็นโครงการที่ศึกษา ค้นคว้า ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ และต้องการรู้เรื่องราวรายละเอียดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งโครงการประเภทนี้อาจจะพัฒนามาจากโครงการสำรวจ เพราะเมื่อได้ข้อมูลจากการสำรวจมาแล้ว อยากทราบถึงรายละเอียดต่าง ๆ มากขึ้น จึงทำเป็นโครงการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โครงการประเภททดลอง ส่วนใหญ่มักเป็นโครงการวิทยาศาสตร์ ส่วนโครงการสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นโครงการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ตัวอย่างโครงการสังคมศึกษา ประเภทศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ศึกษาพัฒนาการของตัวอักษรไทย พระเจ้าอู่ทองมาจากไหน เจดีย์ยุทธหัตถีตั้งอยู่ที่สุพรรณบุรีจริงหรือไม่

๓. โครงการสิ่งประดิษฐ์

เป็นโครงการที่นำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ได้สิ่งประดิษฐ์สิ่งใหม่ที่ยังไม่มีใครเคยคิดหรือประดิษฐ์มาก่อน หรือเป็นสิ่งประดิษฐ์ที่พัฒนาหรือปรับปรุงมาจากสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น เช่น แบบจำลองผังเมืองของหมู่บ้านสมัยกรุงศรีอยุธยา ขนมไทยตำรับสมัยพระนารายณ์ เครื่องแยกขยะในโรงเรียน

ใบความรู้

หลักการเขียนโครงงาน สำหรับ ชั้นป. ๔ - ๖

๔. โครงงานทฤษฎี

เป็นโครงงานที่นำเสนอทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจ หรือเป็นการขยายแนวคิดของทฤษฎีเดิม โดยทฤษฎีที่เสนอนั้นต้องผ่านการพิสูจน์ด้วยกฎเกณฑ์และเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป ผู้เสนอทฤษฎีต้องมีความรู้ในทฤษฎีนั้น ๆ อย่างแท้จริง และลึกซึ้ง จึงจะสร้างทฤษฎีใหม่ขึ้นมาได้เป็น ๒ ประเด็น

ประเด็นแรก เป็นการสร้างทฤษฎีขึ้นเอง จากความคิดของตนเอง

ประเด็นที่สอง เป็นการพิสูจน์ทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อเท็จจริง เช่น คนไทยมาจากไหน

โครงงานประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวในอดีต ด้วยการใช้ทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง กระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดขึ้นจากการค้นคว้าหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทั้งที่เป็นหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษรและหลักฐานประเภทอื่น ๆ เพื่อสามารถอธิบายและวิเคราะห์เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ได้อย่างสมเหตุสมผล วิธีการทางประวัติศาสตร์ประกอบด้วยขั้นตอน ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยการตั้งประเด็นคำถาม เช่น ศึกษาเรื่องอะไร ในช่วงเวลาใด ทำไม หรือทำเพราะอะไร เพื่อเป็นแนวทางในการแสวงหาคำตอบอย่างมีเหตุผล

๒. การค้นหาและรวบรวมหลักฐาน เพื่อหาข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากแหล่งต่าง ๆ

๓. การวิเคราะห์หลักฐาน เพื่อตรวจสอบและประเมินค่าความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่ รวบรวมไว้

๔. การสรุปข้อเท็จจริง เพื่อตอบคำถามหรือตอบจุดมุ่งหมายที่กำหนด

๕. การนำเสนอ เพื่ออธิบายเรื่องที่ศึกษาอย่างสมเหตุสมผล

ใบความรู้สำหรับชั้น ป. ๔ - ๖

ขั้นตอนการทำโครงการ

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกหัวเรื่องและการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นการหาหัวข้อในการทดลอง ที่อยากรู้อยากเห็น รวมถึงการขอคำปรึกษา หรือข้อมูลต่างๆจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การเขียนเค้าโครงของโครงการ เค้าโครงของโครงการมีหัวข้อดังนี้

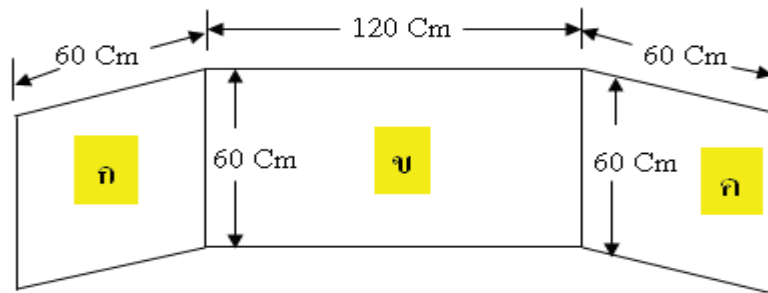
หัวข้อรายการ	รายละเอียดที่ต้องระบุ
๑.ชื่อโครงการ	๑. ทำอะไร กับใคร เพื่ออะไร
๒.ชื่อผู้ทำโครงการ	๒. ผู้รับผิดชอบโครงการนี้
๓.ชื่อที่ปรึกษาโครงการ	๓. ผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ/ที่ปรึกษา(ครู)
๔. หลักการและเหตุผล	๔. เหตุผลและความคาดหวัง
๕.จุดหมาย/วัตถุประสงค์	๕. สิ่งที่ต้องการให้เกิดเมื่อสิ้นสุดการทำโครงการ
๖.สมมติฐานของการศึกษาโครงการ	๖. สิ่งคาดว่าจะเกิดเมื่อสิ้นสุดการทำโครงการ
๗.ขั้นตอนการดำเนินงาน	๗. ขั้นตอนการทำงาน เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่
๘. ปฏิบัติโครงการ	๘. วัน/เวลาและกิจกรรมดำเนินงานต่างๆตั้งแต่ต้นจนเสร็จ
๙.ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๙. สภาพของผลที่ต้องการให้เกิดทั้งที่เป็นผลผลิต กระบวนการ และผลกระทบ
๑๐. บรรณานุกรม	๑๐. ชื่อเอกสารข้อมูล ที่ได้จากแหล่งต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๓ การปฏิบัติโครงการ เป็นการดำเนินงานตามแผน ที่กำหนดไว้ในเค้าโครงของโครงการ และต้องมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆให้ละเอียด และต้องจัดทำอย่างเป็นระบบ มีความระเบียบ เพื่อที่จะได้ใช้เป็นข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ การเขียนรายงาน ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน และครอบคลุมประเด็นสำคัญของโครงการ โดยสามารถเขียนให้อยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การสรุป การรายงานผล ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่างๆ เช่น บทคัดย่อ บทนำ เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๕ การแสดงผลงาน เป็นการนำเสนอผลงานสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ หรือทำเป็นสิ่งพิมพ์ การสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน ตามความเหมาะสมของโครงการ

ตัวอย่างภาพสำเร็จของการทำโครงการ

ใบความรู้ หลักการเขียนโครงการ สำหรับชั้นป. ๔ - ๖

หลักการเขียนรายงานโครงการ มีดังนี้

๑. ชื่อโครงการ ต้องเป็นชื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำโครงการ และ ยังต้องเป็นชื่อที่เรียกความสนใจจากผู้อ่านได้เป็นอย่างดีด้วย
๒. ชื่อผู้จัดทำโครงการ ควรมีการระบุให้ชัดเจนว่ามีใครบ้าง และแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใดบ้างของการทำโครงการ
๓. ชื่อครูที่ปรึกษาโครงการ ควรให้เกียรติยกย่องและเผยแพร่ รวมทั้งขอบคุณ ที่ได้ให้คำแนะนำการทำโครงการจนบรรลุเป้าหมาย
๔. ที่มาและความสำคัญของโครงการ คือ การอธิบายให้กระจ่างชัดว่าทำไม ต้องทำ ทำแล้วได้อะไร หากไม่ทำจะเกิดผลเสียอย่างไร ซึ่งมีหลักการเขียนคล้ายการเขียน เรียงความทั่ว ๆ ไป คือ มีคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
๕. วัตถุประสงค์ของการทำโครงการ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทาง ที่ต้องการให้เกิดจากการทำโครงการ ในการเขียนวัตถุประสงค์ ต้องเขียนให้ชัดเจน อ่านเข้าใจง่ายสอดคล้องกับชื่อโครงการ หากมีวัตถุประสงค์หลายประเด็น ให้ระบุเป็นข้อ ๆ ทั้งนี้ การเขียนวัตถุประสงค์มีความสำคัญต่อแนวทางการศึกษา ข้อความรู้ที่ค้นพบ ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุก ๆ ข้อ
๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำโครงการ ต้องสามารถบอกผู้อ่านโครงการได้ว่า การทำโครงการนี้ช่วยให้ได้ประโยชน์อะไรบ้าง เช่น เป็นการเสริมสร้างความรู้ในด้านใด ให้มีมากขึ้นหรือไม่ นำผลที่ได้ไปใช้ทำอะไรได้บ้าง เกิดประโยชน์กับผู้ทำโครงการอย่างไร เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างไร
๗. สมมติฐานของการศึกษาโครงการ เป็นสิ่งที่ผู้ทำโครงการต้องให้ความสำคัญ เป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เป็นการกำหนดแนวทางในการออกแบบการทดลองได้ชัดเจน และรอบคอบ ซึ่งสมมติฐานก็คือ การคาดคะเนคำตอบของปัญหาอย่างมีหลักและเหตุผล ตามหลักการ ทฤษฎี รวมทั้งผลการศึกษาของโครงการที่ได้ทำมาแล้ว

๘. **ขอบเขตของการทำโครงการ** ผู้ทำโครงการต้องกำหนดขอบเขตการทำโครงการ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือ ซึ่งได้แก่ การกำหนดเรื่องที่ต้องการศึกษาระยะเวลาในการศึกษา และวิธีที่จะใช้ในการศึกษา

๙. **วิธีดำเนินการโครงการ** วิธีดำเนินการ คือ วิธีการที่ช่วยให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำโครงการ ตั้งแต่เริ่มเสนอโครงการกระทั่งสิ้นสุดโครงการ

๑๐. **วัสดุและอุปกรณ์** เป็นการระบุสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษาตามโครงการ อาทิ อุปกรณ์ในการทำโครงการ หนังสือที่ต้องใช้ประกอบการอ้างอิงข้อมูล หรือแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ เพื่อให้โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๑๑. **ผลการศึกษาค้นคว้า** นำเสนอข้อมูลหรือผลการทดลองต่าง ๆ ที่สังเกตรวบรวมได้ รวมทั้งเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ด้วย

๑๒. **สรุปผลและข้อเสนอแนะ** อธิบายผลสรุปที่ได้จากการทำโครงการ ถ้ามีการตั้งสมมติฐาน ควรระบุว่าข้อมูลที่ได้สนับสนุนหรือคัดค้านสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือยังสรุปไม่ได้ นอกจากนี้ยังควรกล่าวถึงการนำผลการทดลองไปใช้ประโยชน์ อุปสรรคของการทำโครงการหรือข้อสังเกตที่สำคัญหรือข้อผิดพลาดบางประการที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการนี้ รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข หากมีผู้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ทำนองนี้ต่อไปในอนาคตด้วย

ใบความรู้ ป. ๔ - ๖ ประเภทของโครงการ

ประเภทของโครงการ แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท

๑. โครงการประเภททดลอง เป็นโครงการที่ต้องทำการทดลอง เพื่อศึกษาว่าตัวแปรหนึ่งจะมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาอย่างไรบ้าง มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์หรือสมมุติฐาน การออกแบบทดลอง การรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลอง การแปรผล และสรุปผลการทดลอง

ตัวอย่าง

- * การปลูกพืชสวนครัวโดยไม่ใช้ดิน
- * ไข่เค็มสูตรใหม่
- * ยากันยุงจากพืชสมุนไพร

๒. โครงการประเภทสำรวจ เป็นโครงการที่ไม่ต้องมีการจัดหรือกำหนดตัวแปร เป็นการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลนั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ

ตัวอย่าง

- * การสำรวจบุคคลสำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยา
- * ลักษณะนามในภาษาถิ่น
- * การใช้ภาษาแสดงในหนังสือพิมพ์

๓. โครงการประเภททฤษฎี เป็นโครงการที่เสนอแนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ ๆ โดยตั้งข้อตั้งกลางหรือกติกาขึ้นมา แล้วเสนอหลักการหรือแนวคิดที่ยังไม่มีใครคิดมาก่อน ซึ่งผู้จัดทำโครงการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง

- * ความมหัศจรรย์ของเลข ๙
- * คณิตคิดลัด
- * เกษตรผสมผสาน

๔. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์ เป็นโครงการประดิษฐ์หรือพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน อาจเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่หรือพัฒนาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว นำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม

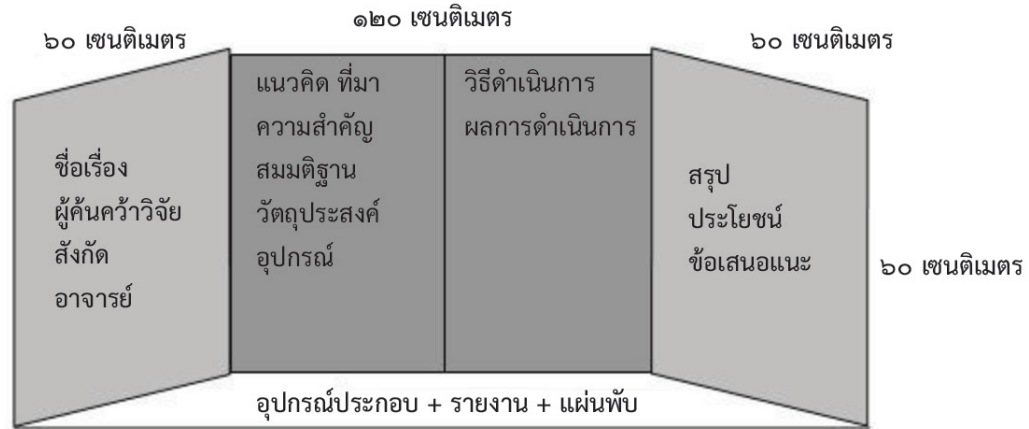
ตัวอย่าง

- * เครื่องกรองดักไขมัน
- * เครื่องช่วยในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
- * ภาชนะจากพืช

ใบความรู้สำหรับนักเรียนชั้น ป.๔ - ๖

ภาพตัวอย่างการจัดทำโครงงาน

แบบทดสอบหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยที่ ๙ ถิ่นไทยวิไลศิลป์ หน่วยย่อยที่ ๓ แผ่นดินไทย แผ่นดินทอง

คำชี้แจง นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. อาณาจักรสุโขทัยตั้งขึ้นใน พ.ศ. ไต และกษัตริย์พระองค์แรกคือใคร
  - ก. พ.ศ. ๑๗๙๓ พ่อขุนบานเมือง
  - ข. พ.ศ. ๑๗๙๒ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
  - ค. พ.ศ. ๑๗๘๑ พ่อขุนผาเมือง
  - ง. พ.ศ. ๑๗๙๐ พ่อขุนรามคำแหง
๒. กษัตริย์พระองค์สุดท้ายของอาณาจักรสุโขทัยคือใคร
  - ก. สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ ๔
  - ข. สมเด็จพระอินทราชา
  - ค. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑
  - ง. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
๓. ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับไตรภูมิพระร่วง
  - ก. มีอิทธิพลต่อจิตใจและความเชื่อของผู้คนในสมัยนั้น
  - ข. เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับมนุษย์ นรก สวรรค์
  - ค. เป็นวรรณคดีเล่มแรกของไทย
  - ง. พ่อขุนรามคำแหงทรงพระราชนิพนธ์
๔. สินค้าออกที่สำคัญของสุโขทัยคือข้อใด
  - ก. ข้าว
  - ข. เครื่องสังคโลก
  - ค. อาวุธ
  - ง. เครื่องเทศ
๕. จุดประสงค์ของสุโขทัยในการส่งทูตไปเยือนจีนคือข้อใด
  - ก. ต้องการรับวัฒนธรรมจากจีน
  - ข. ขอให้จีนช่วยปราบข้าศึก
  - ค. ติดต่อในด้านการค้าขาย
  - ง. ติดต่อขอพระพุทธรูปสังคโลก

๖. เมืองลูกหลวงในสมัยสุโขทัยตอนต้นคือเมืองใด

- ก. เวียงจันทน์
- ข. เมาะตะมะ
- ค. บางฉลิ่ง
- ง. สระหลวง

๗. การที่พ่อขุนรามคำแหงให้ประชาชนมาร้องทุกข์ต่อพระองค์โดยตรง เกิดผลดีอย่างไร

- ก. ทำให้ข้าราชการตั้งใจทำงาน
- ข. ทำให้ทราบปัญหาที่แท้จริง
- ค. ทำให้คติความสิ้นสุดลง
- ง. ทำให้คติความลดน้อยลง

๘. อาณาจักรสุโขทัยมีความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุดในสมัยใด

- ก. พระยาสิทธิ
- ข. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
- ค. พระขุนบานเมือง
- ง. พ่อขุนรามคำแหง

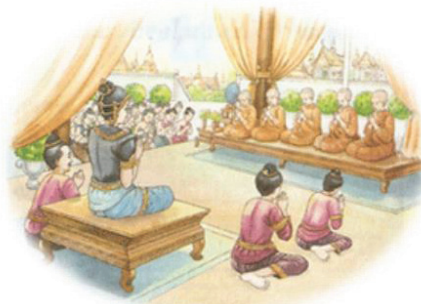
๙. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยในการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย

- ก. บ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์
- ข. ขอมเสื่อมอำนาจ
- ค. มีชาวต่างชาติช่วยเหลือ
- ง. มีผู้นำที่เข้มแข็ง

๑๐. ประโยชน์จากการทราบข้อมูลจากการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์คือข้อใด

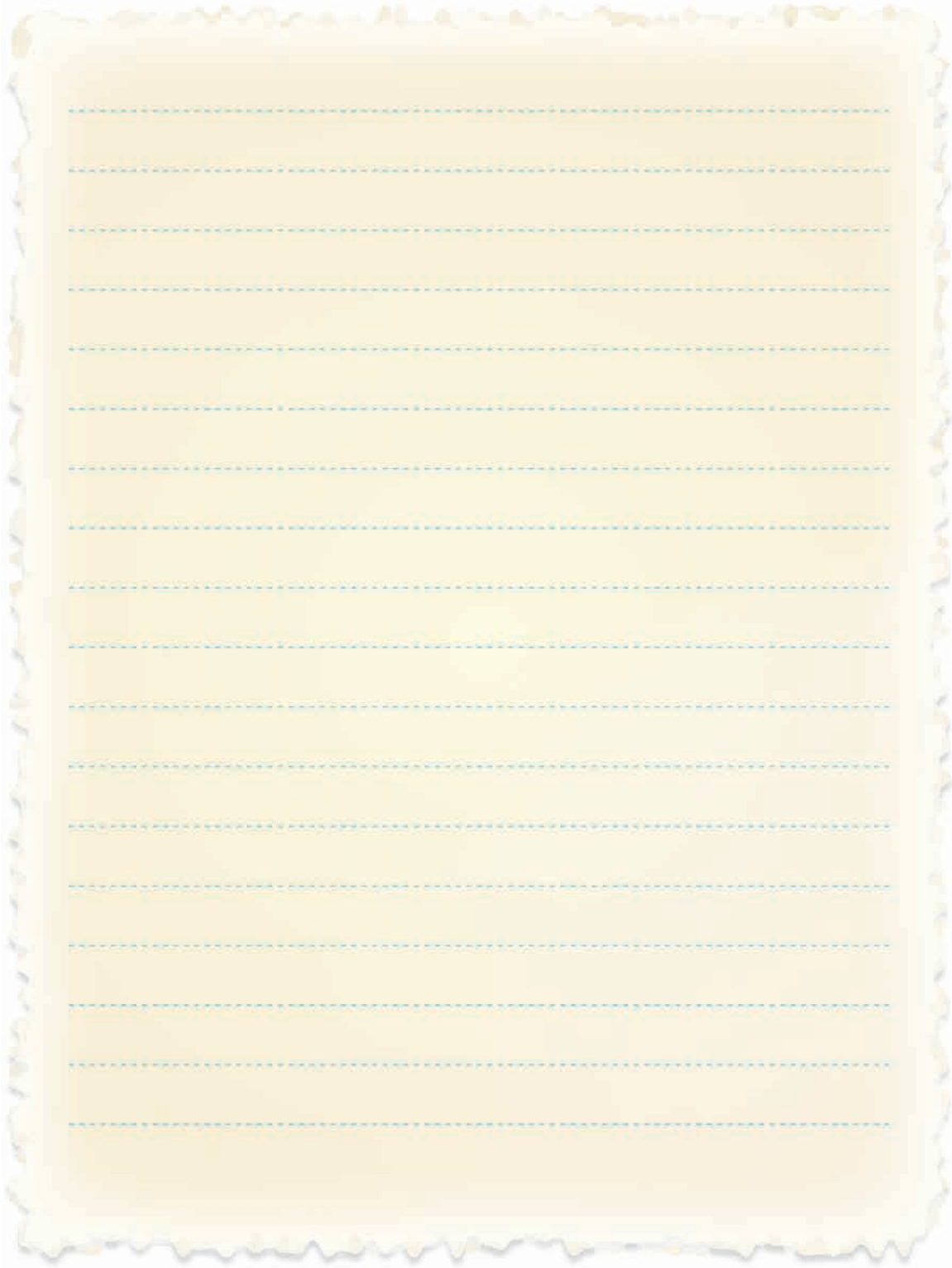
- ก. เกิดสำนึกในการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลที่เชื่อมโยงอดีตและปัจจุบัน
- ข. ทำให้สนุกสนานเพราะได้ทราบถึงอดีต
- ค. ช่วยให้ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องแม่นยำ
- ง. ทำให้ทราบถึงความเป็นไปที่มีความแตกต่างจากปัจจุบัน

*****

บันทึก

A large, cream-colored rectangular area with a decorative, wavy border. It contains horizontal blue dashed lines for handwriting practice, spaced evenly down the page.